

■ 8 Nisan
2016 Cuma
■ Sayı: 27
■ 3 TL

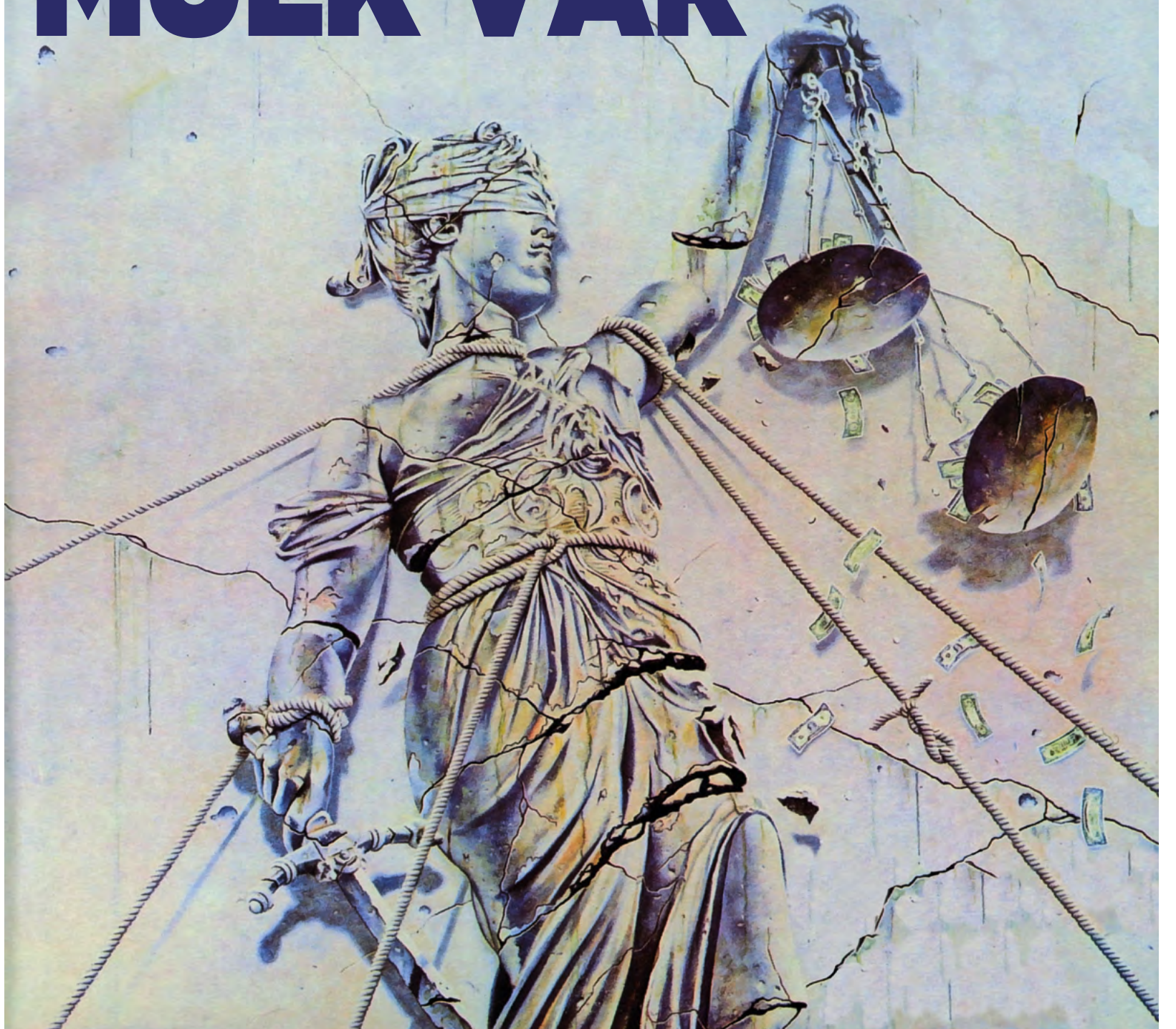
HAFTALIK
SİYASİ DERGİ

BOYUN
EGME

Sızıntı savaşlarında Panama durağı

Putin'in ve hatta Esad'ın yükselen imajlarına darbe vurmak için yapıldığı açık olan bu operasyonun dünyayı daha iyi bir yer yapmak gibi bir amacı olmadığı açık. Ama belli ki sistemi yeniden yapılandırmak gibi bir hedefi var.

ADALET YOK MÜLK VAR

ERDOĞAN'A HAKARET: KİMİN SUÇU? | BEŞ MADDEDE HAKARET DAVALARI | SOSYALİZMSİZ
DÜNYA VE KARABAĞ SORUNU | 400 TEMİZLİK İŞÇİSİ DİRENİŞTE | ABD'İN BREZİLYA PLANI

KAÇ YIL GERİ GİTTİK?

1980'leri bu cümle ile göturdüler: 12 Eylül öncesine mi dönmek istiyorsunuz? Bu cümleyle Özalculuğun alaturka fütürizmi, görmemiş batıcılığı eşlik etti: Ne kadar ilerledi Türkiye görmüyor musunuz? 12 Eylül, "öncesine dönme" tehditleri ile böylece sürdürüldü.

"Koy bir kaset de neşemizi bulalım Semra" cümlesiyle İkinci Köprü'yü geçen Özal, ülkeyi bilmem kaçınıcı kez muasır medeniyetler seviyesine çıkardığını iddia ederken ekonomik bağımlılık derinleşiyor, ithalat patlamaları, dış girdiye aşırı bağımlı ve tüm üretimini "dışarı" için yapan motor sektörler birlikte yürüyordu.

Dünya ölçeğinde yaşanan teknolojik ilerlemeler, ülkeye hem geriden hem de yüksek maliyetlerle yansıtılırken, Özal "ne ilerledik ama" gerinmeleriyle küçük çaplı bir beynelmilel lider olarak görünüyordu. Ülke bir teknoloji çöplüğüne dönüşürken...

Şimdi de "90'lara dönüş" tartışılıyor.

Bu sefer bir tehdit olarak değil. Kötü gidişat "90'lara mı dönüyoruz ne" diyerek sorgulanıyor.

Ve takunyalı sermaye görmemişlikte çığır açıyor. Meteoroloji uydularımızla NASA'ya meydan okuyoruz! Ticaret Odası Çin mallarının ne kadar tapon olduğunu anlatıp, aynı anda sanayimizi nasıl tehdit ettiğini duyururken, Erdoğan yalakalarının uydurup Çinli firmaya yamadığı 4.5G reklamları panoları dolduruyor. Ve biz yine teknolojide, üretimde bağımlı konumumuzu sürdürüyoruz. "Onlar ortak, biz pazar" şakası eskisi kadar geçerli değil tabii: Türk patronlarının uluslararası ortaklıkları var!

90'lara dönmüyoruz. Çünkü 15 yılda Türkiye zaten bir 15 yıl daha geriye gitti.

1992'de kentleri topa tutan tanklar, faili meçhuller ve köy yakan kontrgerilla vardı.

Şimdi mahkeme kararıyla serbest bırakılan kelle avcılar, yatak odalarında poz veren timler, gizli saklı çekilmiş videolarda değil devlet televizyonlarında seyredilen insan ezen tanklar var.

90'larda molotof kokteylleri ile çıkan bir yangında ölenler belleklere kazınırdı, şimdi yüzlerce insanın öldüğü bombalı saldırılar sadece evlerine erken kapanan insanların bilinçaltına kazılıyor.

Türkiye geriledi. Geri gitti!

Şimdi, "aman 90'lara dönmeyelim" diyenler nerede yaşıyor?

Eğitim sistemimiz kaygı verici falan değil! Acısı belki onyıllarca sürececek bir çöküş yaşandı burada. Cehalet bir tehlike değil, bir gerçeklik.

İnsan emeği çarçur ediliyor. "Motor sektör" denilen sektörler kentleri, dereleri, ormanları kirletiyor. Kangren olmuş işsizlik bu kirin yarattığı üç beş kuruşla hafifletiliyor.

Bu yüzden gerçek ilerlicilere çok iş düşüyor.

Geri gidişi hızla durdurmak ve ileri atılmak gerekiyor.

Bu bir görev.

Ve bir fırsat.

KOMÜNİST PARTİ

Davalardan al haberi...

DAĞITILAR, TOPLAYAN, TOPLAYABİLEN YOK. MESELE HUKUK DEĞİL, SİYASİ KRİZİN DÜZENİN EN TEMEL ALANLARINDAN BİRİ OLAN HUKUKA YANSIMASI. BURAYA BAKIP AKP'NİN YARATTIĞI UCUBENİN GÜCÜNÜ YA DA GÜÇSÜZLÜĞÜNÜ VE FIRSATLARI GÖRMEK MÜMKÜN.

Geçtiğimiz haftanın en tuhaf olaylarından birisi Mimar Sinan Üniversitesi'nden 50'ye yakın öğrencinin sabahın erken saatinde evlerinden gözaltına alınmaları oldu. Tuhaflik sabahın kör bir saatinde polislerin evleri basmasında değildi, bu gayet sıradan bir olay artık. Asıl tuhaflik gün içinde anlaşılacaktı.

Gözaltına alınan öğrencilerin ortak noktası, kimisi örgütlü kimisi değil, ama illa ki solcu olmalarıydı. Ama burası da değildi tuhaf olan; solcu-ilerici öğrencilerin, hele ki AKP döneminde, üniversite yönetimlerinin hedefinde olduğunu bilmeyen mi var!

ESRA'NIN İŞİ Mİ?

Bayram değil, seyran değil, neden farklı örgütlerden çok sayıda öğrenci sabahın köründe apar topar gözaltına alınsın ve evleri aransın diye düşünürken, dosyaya gizlilik kararı konulduğu için bunu öğrenmek biraz vakit aldı, nihayetinde gerçek anlaşıldı. Hayır, Cumhurbaşkanı'na hakaret de değil bu sefer konumuz, Esra Keskinkılıç isimli bir akademisyenin şikayeti. Tüm bu olanlar, öğrencilerini şikayet ederek terörle mücadele şubesi onları evlerinin kapısına dayatan akademisyen sıfatı birisinin yüzünden olmuştu! "Koca koca" terörle mücadele polisleri de okullarda her zaman yapılabilecek türden bir boykot hakkında öğrencilere "boykota neden katıldın, kim organize etti, emri kimden aldınız" gibi sorular sormuş. Ortada bir ciddiyet kalmadığı aşikâr.

Keskinkılıç ismini kamuoyu, 2014 yılındaki kahkaha diyalogundan hatırlıyor. Keskinkılıç'ın Bülent Arınç'ı andırır şekilde bir kadın öğrenciyi hedef alarak "bir kadın böyle kahkaha atamaz, nerede olduğunu unuttun herhalde" demesi öğrencilerin tepkisini çekmişti. Tepkilerin dinmemesi ve derslerin boykot edilmesi üzerine okul yönetimi de Keskinkılıç'ın ders sayısını düşürmüştü. İşte polislerin 50'den fazla öğrencinin kapısına dayanmasının nedeni bu boykot çalışması imiş.

TÜRKİYE'NİN BİR HUKUK DEVLETİ OLMADIĞINI SÖYLEMENİN, BUNA DAİR ÖRNEKLER VERMENİN BİR KIYMETİ YA DA HABER DEĞERİ YOK ARTIK. TARTIŞTIĞIMIZ ŞEY BUNUN DA BİR ADIM ÖTESİ VE ASLINDA BU DURUM HUKUKU KENDİLERİ İÇİN BİR ARAÇ HALİNE GETİRENLERİN DE ALTINI OYUYOR.

Peki, bunca tantana bir aklievvelin şikayeti üzerine mi çıkarıldı gerçekten; yoksa zaten öğrencilere saldırmak için bahane arayan polisin fırsat bu fırsat deyip bu saçma şikayeti ciddiye alarak gözdağı verme arayışı mı asıl olan. Yoksa her ikisi de mi... Ya da bu soruların yanıtının bir önemi kaldı mı?

Türkiye'de neyi, neden yaptığını bilenlerin sayısının hayli azaldığını söylemek lazım. Absürt, ülkenin normali olmuş durumda.

Daha geçen hafta "Gerçekler Erdoğan'dan Güçlüdür" metni için imza toplayanları toplayıp karakola götüren polisler, metinde suç unsuru olmadığını söyleyen savcının azarı üzerine salıvermek zorunda kalmadı mı, güya gözaltı yaptıklarını.

Geçtiğimiz günlerde bir kişinin internetten paylaştığı görsellerle Cumhurbaşkanı'na hakaret ettiği yolundaki dosyayı önünde bulan İzmirli bir hakimin, sanığın cezalandırılması istemine konu edilen TCK 299'uncu maddesindeki hükmün Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle, Anayasa Mahkemesi'ne başvurduğunu biliyoruz. 2 bine yakın insan bu suçtan yargılanıyor şu anda...

Örnekler artırılabilir. Mesela basın alanından; Türkiye'de artık tek bir şikayetle halkın haber alma özgürlüğünün kolayca kısıtlanabildiğini biliyor musunuz? Yeter ki kafanıza uygun bir hakim bulun! Kişilik hakları bahanesi arkasında istediğiniz habere erişimi anında engelletebiliyorsunuz. Örneğin, İHH çocukların eline oyuncak silah vererek cihada özendirir, siz "İHH çocukların eline oyuncak silah verdi" yazdınız diye habere erişim yasağı getirilir. Bilal Erdoğan İtalya'da protesto edilir, siz "Bilal Erdoğan İtalya'da protesto edildi" başlığını atarsınız ve o habere de erişim engeli getirilir. Örnekler o kadar fazla ki...

'HUKUK' DEVLETİ

Türkiye'nin bir hukuk devleti olmadığını söylemenin, buna dair örnekler vermenin bir kıymeti ya da haber değeri yok artık. Tartıştığımız şey bunun da bir

adım ötesi ve aslında bu durum hukuku kendileri için bir araç haline getirenlerin de altını oyuyor.

Hukuk konusu en başta kural anlamına geleceğinden herkes için bir standart ifade etmek zorunda. Bu yüzden de örneğin hukuksuzluk denilince iktidarın yasaları kendine yontmasını, araçsallaştırılmasını anlıyoruz. Fakat yine de yapılan müdahalelere hukuki bir kılıf uydurulması beklenir. Yukarıda verdiğimiz örnekler artık bu konuda bir çabanın da gerek görülmediğini, ama aynı zamanda AKP'nin umulmadık yerlerden gol yeme ihtimallerini göstermektedir.

Faşist yönetimler, kendi hukuklarını zorla dayatırlar. Uymayanları iktidarın zor gücü beklemektedir. Ancak AKP'nin hukuk alanında yarattığı tahribat standartları öylesine bozmuş durumda ki, hani birisi korkup sinse dahi, birgün kendisini mahkeme karşısında bulmayacağını garantisi yok. Çünkü hangi mahkeme neye göre karar veriyor bu bile belli değil.

İşin bu kısmını hiç önemsemediklerini geçtiğimiz günlerde yapılan iki açıklamadan anlıyoruz. Bir AKP'li anayasa yapım sürecinin zorluklarından bahsederken yönetmek için yasalara ihtiyaçları olmadığını "5 yıl, 2 yıl, 3 yıl anayasasız kalabiliriz, anayasal kurumlar var, anayasal kurumların bağlı olduğu yasalar yani organik yasa dediğimiz yasalar var, bu çok önemli" sözleri ile ifade etmiş oldu. Bu sıradan bir isim değil, TBMM Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet İyimaya. Hani derler ya, deli kıza cilve yap demişler gelmiş haliye pislemiş diye. Bunları de o hesap.

Bu tablo AKP'nin gücünü değil, tersine ülkedeki dağılmayı göstermektedir. Dağıttılar, toplayan, toplayabilen yok. Mesele hukuk değil elbette, siyasi krizin düzenin en temel alanlarından biri olan hukuka yansması. Bu tabloya bakıp AKP'nin yarattığı ucubenin gücünü ya da güçsüzlüğünü ve fırsatları görmek de pekâlâ mümkün.

■ Volkan Algan

Cumhurbaşkanına hakaret: Kimin suçu?

BAĞLI OLDUĞU ANAYASA'YI VE KURALLARI TANIMAYAN, DEVLETİN HUKUKLA ÇERÇEVELENDİRİLMİŞ ALANLARINA VE TOPLUMUN YAŞAM TARZINA EL ATAN BİR CUMHURBAŞKANI, DÜZENİN ORGANLARI TARAFINDAN DENETLENEMİYORSA, TOPLUMSAL DENETİM YOLLARININ ÇALIŞTIRILMASI KAÇINILMAZ.

“Cumhurbaşkanına hakaret suçu”, Ceza Yasası’nda özel olarak düzenlenmiş ve cezası diğer hakaret suçlarına göre yüksek. Hukukun satırları arasından sıyrılıp çıktığı ve somut duruma bakıldığı zaman “klinik vaka” denilecek bir durumla karşılaşılıyor. Öyle ki, akla gelebilecek bütün klinikleri kapsamına alacak bir vakalar zinciri söz konusu.

Yalnızca niceliksel değil, içerik ve etkileme olarak da bu kadar yaygın bir konu ile karşı karşıya kalındığında başlıktaki soru kendiliğinden devreye giriyor: Cumhurbaşkanına hakaret kimin suçu?

Hakaret olduğu iddia edilerek dava açılan her eylem, söylem ya da yazı, sonuçta hukuktan siyasete, bireyden toplumsal yaşama yöneliyor. Hukuk, üretim ilişkileri ve toplumsal ilişkilerle birlikte okunup değerlendirildiğinde, yargının dağıtacağı adalete de güven kalmıyor. Davalar hızla artıyor; her “eleştiri”, her “karşı görüş” hakarete sokuluyor.

Farklı illerden gelen beraat kararları ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin siyasilere yönelik eleştirilerin sınırının genişletilmesi yönündeki kararları; hakarete uğradığı iddia eden cumhurbaşkanının AKP ile bağlantısını kesmek yerine, bu tavrını “halk seçimi”ne bağlayan ve Anayasa’yı yok sayan faaliyet ve konuşmaları; “yeni anayasa ve başkanlık sistemi” diye tutturulup, fiilen başkanlık sistemine geçişi uygulamaları gibi birçok konu, hukukla siyasetin bir arada yaşamasına neden oluyor.

Bu görünürdeki başlıkların altında, sömürü düzeninin ve gericiliğin siyasal temsilciliği ile emperyalizmin işbirlikçiliği yatıyor. Özel hüküm ile koruma altına alınan “lider”, “dokunulmazlık” ve “sorumsuzluk” kavramlarını hem karşı siyasete hem de halka karşı saldırı kozu olarak kullanıyor. Kendisinin olduğu iddia edilen onur, şeref ve saygınlık, özne halk olunca yine kendisi tarafından ihlal ediliyor.

Eğer o makam ve siyaset, toplu-

mun içine itildiği karanlık dünyanın, gericiliğin, eşitsizliğin, hak ve özgürlük ihlallerinin, adaletsizliğin, toplum içinde küçük bir yüzdeye yığılan servetin, sömürünün, cinayet ve katliamların müsebbibi ve özdeşiye ne yapılacak?

HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ!

2002 yılından bu yana iktidarda olan AKP, “hukukun üstünlüğü” sözcüklerine sıkça başvururken, hukuku, hem piyasanın hem de dinsel gericiliğin isteklerine uygun olarak yeniden yazdı. Böylece, hukukun genelliği ve laik hukuk devleti ilkelerini, sermaye düzeninin ve ekürisi gericiliğin itisiyle altüst etti, yok saydı. Bu oynamalarla yetinmedi, kendi biçimlendirdiği hukuku çifte standart uyguladı. Eşitlik, özgürlük, adalet, cezasızlık iklimi -sermayenin de memnuniyetiyle- kendisinin oldu; eşitsizliği, özgürlük yoksunluğunu, adaletsizliği ve cezalandırmayı karşıtlarına, halkın geniş kesimine ve emekçilere uyguladı. Yargıyı da, dü-

zene destek için biçimlendirdi, güdümlü hale getirdi.

Hukuk ve yargı, bugün düzene ilişkin yapılanların kılıfı, muhalefetin ve düzene karşı mücadeleyi sürdürenlerin de susturucusu... Bu yolculuğa ne düzenin anayasal kurumları olarak parlamento, yargı ve üniversiteler ne de demokratik kitle örgütleri engel olabiliyor.

Görev, yetki ve sorumluluğu ne olursa olsun; unvanı, cumhurbaşkanı ya da başkan, ne olursa olsun, devleti temsil yetkisine sahip olanlar da devlet gibi sınıfsal. Nasıl devlet, üretim ilişkilerinden ve toplumsal ilişkilerinden soyutlanarak okunamaz ise devletin temsilcilerinin durumu da aynı ilişkilerden soyutlanarak okunamaz.

Cumhurbaşkanına hakaret suçunun devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar başlığı altında düzenlenmesi bu durumun hukuksal yansıması. Cumhurbaşkanının "vatana ihanet" dışında suçlandırılmaya-çağı ise kocaman bir yalan.

Türkiye'nin de içinde bulunduğu burjuva/liberal hukuk dünyasının yönlendiricisi Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin diliyle anlatırsak; "devlet, hükümet, genel olarak yürütme, yasama veya yargının herhangi bir organı medya kuruluşlarında eleştiri konusu yapılabılır. Güçlü konumlarına bağlı olarak bu kurumlar, ceza hukuku tarafından itibar zedeleyici veya hakaret niteliği taşıyan beyanlara karşı kurum olarak koruma altına alınmamalı".

AİHM'nin de belirttiği gibi, "devlet organları, siyasiler ve yöneticilerin eleştirilmesi diğer kişi ve kurumlardan daha sert ve etkili olabilir". Yargıtay bu konuyu, "eleştiri kaynağını özgürlükten alır, eleştirinin doğasından kaynaklanan sertlik suç oluşturmaz, eleştiri övgü olmadığına göre, sert, kırıncı ve incitici olması da doğaldır. Devletin birliğini temsil eden Cumhurbaşkanlığı makamı da özgürlükçü parlamenter rejimlerde diğer anayasal ve yasal kurumların konumu gibi eleştiriye açıktır" şeklinde açıklıyor.

Ama bugün hukukun hiçbir pozitif kuralı halkın lehine dönmüyor, dönmesi için çabalar da kıyıda köşede bırakılıyor. İkiyüzlülük, adalet dağıtmakla görevli

yargıda da kendisini gösteriyor; Ceza Yasası'nın "siyasi susturucu" maddesine geniş koroyla destek veriliyor. "İhbar müessesesi" de "hukuk aklı"ni zorlayan yargı da iyi çalışıyor.

HALKIN DENETLEME HAKKI

Bağlı olduğu Anayasa'yı ve kuralları tanımayan, her alanda ve konuda konuşarak düşüncelerini açıklayan, devletin hukukla çerçeveselendirilmiş alanlarına ve toplumun yaşam tarzına el atan, gerekçe olarak da halk seçimine sığınan bir cumhurbaşkanı, düzenin organları tarafından denetlenemiyorsa, toplumsal denetim yollarının çalıştırılması kaçınılmaz. Yönetiyor gibi gözüküp yönetemeyenler karşısında halkın eleştiri hakkı maddi bir gerçek.

Egemen siyasete ve düzene kayıtsız koşulsuz sahip çıkan, bu kapsamda çatışmayı her daim yüksek tutan, halkın seçimiyle geldiği için siyasetten uzak olmayan bir yönetim/siyaset insanına karşı, sırf cumhurbaşkanı diye sessiz kalmak, ona karşı siyasi mücadele içinde olmamak, teslimiyet dışında bir anlam ifade etmez.

Birilerinin hakaret olarak nitelendirildiği, suç ve ceza kapsamına alarak hukukun konusu yaptığı şeyin kaynağı nedir? Bir cumhurbaşkanına neden eleştiri yapılır ve bu eleştiri neden hakaret sayılır? Berkin Elvan'ın annesini ya da bir yargıcu yuhalatan, halka hakaret eden bir cumhurbaşkanı cezasız kalırsa halkın tepkisi ne olacaktır?

"Tarafsız olamam" diyen bir cumhurbaşkanının Anayasa ihlalinin karşılığı nedir?

Bu tablo, cumhurbaşkanına hakaret konusunun hukuk ve yargı başlığıyla sınırlandırılmasının çok eksik olacağını, siyasetin ve toplumsal ilişkilerin mutlaka devrede olması gerektiğini gösteriyor. Sonuçta, hukuk ana değil ara istasyon...

Baskı ve şiddetin arttığı, iletişim yollarının tamamen ortadan kalktığı bir ortamda eleştirilerin sertleşmesi şaşırtıcı değil. Halkla bu kadar kavgalı ve davalık olan başka bir cumhurbaşkanı da yok. Dolayısıyla ile sistem içinde yapılacak savunma, esasen bu sistemin devamına katkı sunmaktan öteye gidemeyecek.

Türkiye, tüm toplumsal sorunlarıyla aynı şekilde yaşamaya devam ediyor ve cumhurbaşkanına hakaretler de artarak devam ediyorsa, ama bu hakaretler hukuken eleştiri sınırları içinde görülüp Adalet Bakanı tarafından da kovuşturma izni verilmiyorsa; ya da mahkemelerden hep beraat kararları çıkıyorsa sorun çözümlenmiş midir? Kötü hukuktan, iyi hukuka geçiş tek başına yeterli midir? Kötü düzenden iyi hukuk çıkar mı?

Cumhurbaşkanına hakaret meselesi, halkın, sömürüye, zulme, baskıya, şiddete, eşitsizliğe, adaletsizliğe, yozlaşmaya, gericiliğe, yöneticilerin halka hakaretine karşı çıkma mücadelesinin bir parçası oldu artık.

Hukuk ve yargıdaki somut durum ve analizin siyasi değerlendirmeyi zenginleştireceği kesin. Pozitif hukuktan eleştirel hukuka, siyasi bakıştan ideolojiye çok yönlü yolculuk gerçekleştirilmeden, düzen sorgulanmadan, cumhurbaşkanına hakaretin kimin suçu olduğu sorusu da yanıtlanamaz.

Hukuksuzlukla mücadele, eşitsizlik ve adaletsizlikle mücadeleyle özdeşleştirilmedikçe, hukuku elinde tutan egemen siyaset, aynı yolla kendisini meşrulaştırıp korumaya, halkı da baskılayıp sindirmeye devam edecek. Ve suç hep halka yıkılacak, ceza halka çıkacak.

Suçun ana eksenini, piyasacı/gerici düzen ve onun işbirlikçisi "koru imparatorluğu"...

■ Ali Rıza Aydın

Beş maddede hakaret davaları

CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN'A HAKARET EDİLDİĞİ GEREKÇESİYLE AÇILAN SORUŞTURMALARIN SAYISI İKİ BİNE YAKLAŞIRKEN DAVALARA İLİŞKİN 5 SORU VE 5 YANITI BOYUN EĞME OKURLARI İÇİN DERLEDİK.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret edildiği iddiasıyla açılan davaların sayısı 2 bine yaklaşırken bu kanun maddesinin tarihi, davaların hukuki altyapısı, neden son yıllarda gündemimize bu kadar çok girdiği, açılan en ilginç hakaret davaları gibi soruları yanıtladığımız kısa bir özet çıkardık.

1) HUKUKİ ALTYAPISI NEDİR?

Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret iddiasıyla açılan davalar TCK'nın 299. maddesine dayanıyor. Kanun 3 bentten oluşuyor:

- Cumhurbaşkanı'na hakaret eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır
- Verilecek ceza, suçun alenen işlenmesi halinde altıda biri oranında; basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, üçte biri oranında artırılır.
- Bu suçtan dolayı kovuşturma yapılması, Adalet Bakanı'nın iznine bağlıdır.

2) CUMHURBAŞKANI'NA HAKARET DAVALARI NEDEN SON YILLARDA GÜNDEMİMİZE GİRDİ, KANUN YENİ Mİ ÇIKARILDI?

Kanun maddesi son halini 2005'te buldu ancak köklerini Osmanlı'ya kadar dayandırmak mümkün. Son yıllarda gündemimize çok fazla girmesinin nedeni ise tabii ki Cumhurbaşkanlığı görevine Tayyip Erdoğan'ın gelmesi. Sadece Mart ayına kadar Erdoğan'a hakaret edildiği iddiasıyla bin 845 yurttaş hakkında soruşturma açılırken bu rakam 10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in son 1,5 yılında 26, Abdullah Gül'ün görev süresinin son 1,5 yılında ise 139'du. Aradaki uçuruma bakıldığında Erdoğan'ın performansının ne kadar dikkat çekici olduğu ortada.

3) KAÇ KİŞİ TUTUKLANDI, KAÇ KİŞİ HAKKINDA SORUŞTURMA AÇILDI?

Bu konuda net bir sayı vermek

henüz mümkün değil. Erdoğan'ın sadece 13 aylık görev süresinde 13 kişi hakaret iddiasıyla tutuklanırken bu veri 2015 Eylül ayına dayanıyor. O günden bu yana davalarda adeta patlama yaşanırken tutuklamaların sayısı da oldukça arttı. Ancak hükümet yetkililerinin bu konuda açıklamış olduğu resmi bir sayı yok. Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın geçtiğimiz ay yaptığı açıklamada ise Erdoğan'a hakaret iddiasıyla tam bin 845 kişi hakkında soruşturma açıldığı duyurulmuştu.

4) EN İLGİNÇ HAKARET DAVALARI HANGİLERİ?

Erdoğan'a hakaret iddiasıyla şimdiye kadar yüzlerce dava açılırken en ilginç kategorisinde 2 olay öne çıkarmak mümkün. Erdoğan ve Yüzüklerin Efendisi filmindeki Gollum karakterinin fotoğrafını yana yana paylaşan doktora açılan dava bu konuda ön plana çıkarken, öne çıkan diğer olay ise bir suç duyurusuna dayanıyor. İzmir'de Ali D. adlı bir AKP'li, televizyonda Erdoğan çıkınca küfürler edip, hakarete bulunduğu ileri sürdüğü eşi 37 yaşındaki G.D.'nin ses kaydını alıp, savcılığa suç duyurusunda bulunarak en ilginç olaylar kategorisinde yer almayı başardı.

5) GERÇEKLER Mİ ERDOĞAN MI GÜÇLÜ?

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açtığı hakaret davalarına tepki gösteren yurttaşlar bir süredir "Gerçekler Erdoğan'dan güçlüdür" diyerek imza topluyor. İmzaların toplanmaya başladığı gün Beşiktaş'ta 5'i Komünist Parti üyesi 7 kişi gözaltına alındı. Bundan kısa süre sonra ise soL Haber Portalı'na "Gerçekler Erdoğan'dan güçlüdür" sansürü geldi. Konuya ilişkin soL'un yaptığı haberler engellenirken bununla yetinmeyen mahkeme, soL'un binlerce haberinin bulunduğu "Türkiye" kategorisini de erişime kapatma kararı verdi. Tüm engelleme girişimlerine rağmen ise destekçi sayısı artmaya devam ediyor.

'Hırsıza hırsız, katile katil denir'

Herkesin her an "hakaret" suçlamasıyla karşı karşıya kalıp yargıç karşısına çıkabileceği bir atmosferi yaşayan Türkiye, 23 Mart Çarşamba günü yeni bir kampanyayla tanıştı. İlk imzacıları Komünist Parti üyeleri olan bu kampanyanın sloganı "Hırsıza hırsız, katile katil demeye devam edeceğiz", teması ise #GerçeklerErdoğan'danGüçlüdür idi.

Türkiye Cumhuriyeti'nin "hakaret davası açma rekortmeni" olan Tayyip Erdoğan, kendisinin de sıklıkla ifade ettiği gibi "alışık olunan bir cumhurbaşkanı değil." 14 yaşındaki çocuktan parti liderine, sendika başkanından gazeteciye, işçiden memura, öğrenciden akademisyene kadar her kesime "hakaret davası" açan Erdoğan, artık bu yönüyle siyaset yazarlarının değil mizah dergilerinin konusu olmayı sürdürüyor. Çünkü sık sık "yasa tanımadığını" itiraf eden, AYM kararlarına "saygı duymadığını" açıklayan, bazı kaymakamlara ve işadamlarına "mevzuat amcaya takılmayın" diyen Erdoğan, gerçekten de "cumhurbaşkanına hakaret" suçunu düzenleyen TCK'nin 299'uncu maddesi dışında yasa tanımıyor!

sol Haber Portalı'nda "Komünistler kendilerini ihbar etti" başlığıyla haberleştirilen bu kampanya için şunlar söyleniyordu: "Komünist Partililer, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret iddiasıyla açılan davalara tepki olarak kendilerini ihbar etti.

'Gerçekler Erdoğan'dan daha güçlüdür' denilen açıklamada 'Aralarında parti yöneticileri de olan bir grup partili olarak kendimizi ihbar ediyoruz. Halkımızı, dostlarımızı da bu metne imzalarını koymaya çağırıyoruz' ifadeleri yer aldı."

Kampanyanın temel metninde ise, "hukuksuz" ve bazı yargıçlar tarafından "Anayasa'ya aykırı" olduğu kanaatine varılan Türk Ceza Yasası'nın 299'uncu maddesine adeta meydan okunuyor ve "Hırsıza hırsız, katile katil demeye devam edeceğiz" deniyordu.

İki bin civarında hakaret davası açan ya da açtıran Erdoğan'ın halka, akla, bilime, muhalif kesimlere hakaret etmeye devam ettiği vurgulanan kampanya metninde, açıkça "Susmayacağız" deniliyor ve şu vurgu yapılıyor: "Böyle bir Türkiye'de aşağıda imzası olan bizler, gerçekleri söyleyene hakaret davası açılıyor diye susamayız. Susamayacağımız için de siyasi eleştiri hakkımızı, düşünce ve ifade özgürlüğümüzü kullanacağız ve gerçekleri söyleyeceğiz. Hırsıza 'hırsız', katile 'katil', diktatöre 'diktatör', yobaza 'yobaz', çeteciye 'çeteci' demeye devam edeceğiz."

Kitap konusu oldu

Hukukta Sol Tavrı Derneği, kuruluşundan hemen sonra cumhurbaşkanına hakaret konusunu öncelikli ve özellikli çalışma konuları içine aldı. Yalnızca hukuksal ve yargısal değil, siyasal ve toplumsal yönleriyle de ilginç olan konuya odaklanırken olağan toplantı yöntemleri yerine, farklı uzmanlık alanlarından çok disiplinli görüş katılımını sağlayan "atölye" çalışmaları tercih edildi. Bu çalışmalarda, değişik başlıklar açıldı, tartışmalar yapıldı.

İlk atölye çalışmasına Ankara ev sahipliği yaptı. Avukat, yargıç, savcı, akademisyen, öğrenci ve milletvekillerinden oluşan atölye çalışması, hukuk ve diğer sosyal bilimlerle siyasetin buluştuğu, birden çok çarkla çalışan fabrikaya dönüştü. Hukuk kökenli milletvekilleri Mahmut Tanal ve İlhan Cihaner ile sosyal bilimci/akademisyen milletvekili Oğuz Oyan'ın atölye katkıları, aslında Meclis'te yapılamayanların da dışı vurumu oldu. Tartışmalarda, hukuk ve yargı ile devlet ve siyaset bağlantısını kurma yönünden, eleştirel hukuk ekolüne taş çıkartacak sonuçlara ulaşıldı. Cumhurbaşkanına hakaret başlığı, cumhurbaşkanının hakaretleri üzerinden de tartışıldı.

Ankara atölye çalışmasından sonra İstanbul ve Eskişehir çalışmaları, katılım ve üretimi zenginleştirdi. İlk üniversite çalışması "ODTÜ Sosyalist Düşünce Topluluğu" organizasyonu ile yapıldı. Atölye çalışmaları diğer illerde ve üniversitelerde de devam edecek, bir kitapla halka da ulaştırılacak.

Farklı kararlar...

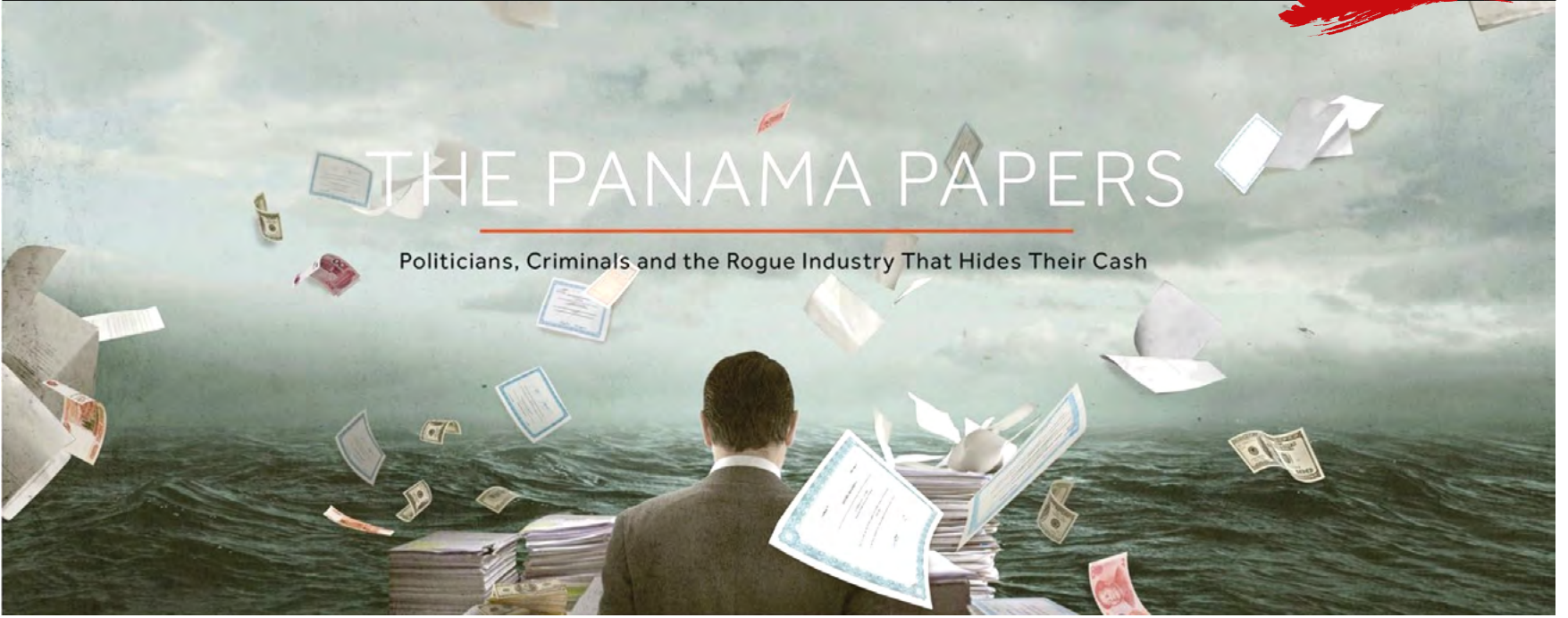
Mahkemelerden, aynı konularda ceza ve aklanma olmak üzere farklı kararlar çıkıyor. Beraat kararları, hem hukuksal hem de siyasal olarak önemli nitelendirmelerde buluşuyor. Hukuksal olarak buluşulan konular, suçun yasal unsurlarıyla oluşmadığı, düşünce ve ifade özgürlüğü, eleştiri hakkı ve sınırı, bu sınırın bireyler ile siyasi kişilerdeki farkı.. Aslında bu başlıklar, Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığı döneminde sayıları iki bine ulaşan hakaret davalarının açılmaması gerektiğine ilişkin nedenleri de oluşturuyor. Bu konuda savcılarının önünde bir denetim mekanizması da var. Ceza Yasası kuralına göre, bu suçtan dolayı kovuşturma yapılması, Adalet Bakan'ının iznine bağlı. Oysa Türkiye'de bu mekanizma dava eleme değil, dava artırma görevi yapıyor.

Beraat kararlarındaki bir başka ortak vurgu, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarının dayanak olarak gösterilmesi. AİHM cumhurbaşkanına hakaret eylemini

fiilen suç olmaktan çıkardı. Bu dayanak cumhurbaşkanı ve AKP'li bakanların "başka ülkelerde de var" iddiasını çürütücü nitelikte. Kaldı ki, AKP hükümeti ile güdümündeki yargı, yine AKP döneminde getirilen bir Anayasa kuralını uygulamıyor, uluslararası sözleşme hükümlerini esas almak yerine iç hukuktaki kanunu uygulamayı tercih ediyor.

Beraat kararları, hukuksal konular yanında siyasal konuda da buluşuyor, "Cumhurbaşkanı siyasi kişi gibi davranıyor ve genel başkan olduğu parti ile bağlantısını koparmıyor" diyor.

Cumhurbaşkanına hakaret suçunun hukuksal kahramanı olan Ceza Yasası'nın 299. maddesi, yapılan iki başvuru sonucu Anayasa'ya aykırılık savıyla Anayasa Mahkemesi'nin önünde. Ayrıca, AİHM'ye gitmeden önce tüketilmesi gereken "bireysel başvuru" yolu da kullanıldı. Şimdi Anayasa Mahkemesi hem ilgili maddenin iptali hem de temel hak ve özgürlük ihlali konularında sınav verecek: Ya hukuk devleti ya da hukuksuzluk...

Sızıntı savaşlarında Panama durağı

PANAMA SIZINTILARINI YAYIMLAYANLARIN KİMLİĞİ, SIZINTININ HEDEFİNE İLİŞKİN DE PEK ÇOK ŞEY SÖYLÜYOR. YAZAR PEPE ESCOBAR, PANAMA'NIN BİR "ABD VASALI" OLDUĞUNA VE ABD'NİN YEŞİL IŞIK YAKMADIĞI HİÇBİR YASADIŞI İŞİN, ÜLKEDE GİZLİ KALAMAYACAĞINA DİKKAT ÇEKİYOR.

Dünya, hafta başında yayımlanmaya başlayan "Panama Belgeleri"ni konuşuyor. Offshore hesaplara danışmanlık yapan Panama merkezli Mossack Fonseca firmasından sızdığı söylenen 11.5 milyon belgede, çok sayıda ülkeden tanınmış liderler, sporcular ve kurumlara ait gizli banka hesaplarına ilişkin bilgiler yer alıyor.

Sızıntıyı inceleyen ve kamuoyuna peyderpey açıklamaya başlayan kuruluş, ABD merkezli Uluslararası Araştırmacı Gazeteciler Konsorsiyumu (ICIJ). ICIJ'in birlikte çalıştığı medya organları arasında The Guardian, "NATO sevda-lısı" olarak bilinen Alman Süddeutsche Zeitung, CBC gibi dünyaca ünlü gazeteler de bulunuyor.

Sızıntının ardından bunların yayımlanma şekline ilişkin tartışmalar da hemen başladı. Birincisi, belgelerin tamamı açıklanmadı. Buna "güvenlik nedeniyle" açıklaması getirenler olduğu gibi, Kanadalı CBC "offshore hesap açtırmak yasadışı olmak zorunda değil" diyerek belgelerde adı geçen 450 Kanadalının hepsini kamuoyuna açıklamayacağını ilan etti. The Guardian da, sızıntıların büyük bölümünün gizli kalacağını söyledi. Bir başka dev "sızıntı" organizasyonu Wikileaks, hemen bu konuya dikkat çekerek, Panama sızıntısının içinde yer almadıklarını, belgelerin tamamının yayımlanması gerektiğini

açıkladı. Özetle, ICIJ ve bağlı bulunduğu gazeteler belgeleri seçerek yayımlıyor.

Tuhafıklar bununla da sınırlı değil. CNN International'dan Christiane Amanpour'a konuşan ICIJ Direktörü Gerard Ryle, sızıntının küçük bir bölümünün daha önce Alman hükümeti tarafından satın alındığını, Almanya'nın bu belgeleri ABD ve İngiltere ile de paylaştığını itiraf etti. Dahası, ICIJ'in konumuna ilişkin kısa bir araştırma, sızıntının "otantikliğine" ilişkin değil ama, hedeflerine ilişkin ipuçları veriyor.

ICIJ 1997 yılında Center for Public Integrity (CPI) isimli kuruluşun bir projesi olarak hayata geçti. CPI'nin kurucusu de eski gazetecilerden Charles Lewis. ICIJ'i fonlayanlar arasında, Adessium Foundation, Open Society Foundations (nam-ı diğer Soros), The Sigrid Rausing Trust, The Ford Foundation, The David and Lucile Packard Foundation, Pew Charitable Trusts ve Waterloo Foundation bulunuyor. CPI'nin destekçileri arasında da Carnegie Endowment ve Rockefeller bulunuyor.

SIZINTININ HEDEFİ MAKUL ŞÜPHELİLER

Sızıntıyı yayımlayanların kimliği, sızıntının hedefine ilişkin de pek çok şey söylüyor.

Yazar Pepe Escobar, Panama'nın bir "ABD vasalı" olduğuna ve ABD'nin

yeşil ışık yakmadığı hiçbir yasadışı işin, ülkede gizli kalamayacağına dikkat çekiyor. Bir uluslararası vergi avukatının, kendisine, "Panama'da para saklamak için aptal olmanız gerekir. Orada Amerikalıların bilgisi dışında sifonu bile çekemezsiniz" dediğini aktarıyor.

Belgelerin ilk hedefinde, isimsiz Çin Komünist Partisi yetkilileri, Çin lideri Şi Cinqing'in kayınbiraderi, İzlanda Başbakanı, Irak eski Başbakanı, Pakistan Başbakanı, müteveffa Suudi Kralı, Ukrayna Başkanı, Beşar Esad'ın anne tarafından kuzeni Rami Mahluf ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin yer aldı. Özellikle The Guardian'ın Putin haberciliği ibretlikti: Doğrudan Putin ile bağlantılı olmamasına rağmen, kara para aklayan "gizemli çellist" ısrarla Putin fotoğrafları eşliğinde servis edildi.

Ancak esas olarak, sızıntının hedefinin ABD ve BM yaptırımlarını delen kişi ve kurumlar olduğunun ısrarla altı çizildi. Burada konunun İran, Suriye, Rusya ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (KDHC) gibi ABD'nin hedef tahtasında olan ülkelerle ilgili olduğunu tahmin etmek zor değil.

Bir başka hedef ise, ABD'nin Avrupa'da etkisini azaltmak istediği Rusya'ya göz kırpan sağcı örgüt ve liderler. Le Monde gazetesi, proto-faşist Ulusal Cephe lideri Marine Le Pen'in mal varlığını

'Yolsuzluklarla mücadele' mi?

ABD'nin "yolsuzluklarla mücadele"yi önümüzdeki dönemde sıklıkla gündeme getireceği gizli bir gündem değil.

2014 yılının Aralık ayında, hayret verici bir şekilde suskunlukla karşılanan bir ABD inisiyatifi başlatıldı. İnisiyatifi, ABD'nin önemli düşünce kuruluşlarından Carnegie Endowment toplantısında açıklayan kişi, ABD Sivil Güvenlik, Demokrasi ve İnsan Hakları Bakan Yardımcısı Sarah Sewall'du. Konuşma nedeni ise, Uluslararası Yolsuzlukla Mücadele Günü'ydü.

Sewall, yolsuzluğun uluslararası bir sorun olduğu, ABD'de de bununla yüzleştikleri, yolsuzluğun ekonomik etkileri ve bunun insan hakları ve güvenlik açısından yarattığı sorunlar gibi klişeleri sıraladıktan sonra sadede geldi: Bütün bunlar, ABD'nin çıkarlarını da riske atıyordu.

Ve daha sonra, yolsuzlukla mücadele için masaya özelleştirilmiş araçlar getirecek kuruluşları sıraladı: ABD Dışişleri Bakanlığı, Uluslararası Narkotik ve Yasa Koruma Bürosu, Birleşik Devletler Uluslararası Kalkınma Dairesi (USAID), Hazine Bakanlığı, Adalet Bakanlığı vs.

Tam bu sırada, Macaristan'daki "yolsuz" yetkililere ABD'ye giriş izni vermediklerini söyleyen yetkili, beklenen açıklamayı yaptı: Orta ve Doğu Avrupa'daki onlarca ABD büyükelçiliği yolsuzlukla mücadele reformlarını desteklemek ve onlarla işbirliği yapmak için "harekat planı" hazırlıyordu.

ABD Sivil Güvenlik, Demokrasi ve İnsan Hakları Bakan Yardımcısı Sarah Sewall

gizlemek için oluşturduğu "komplike offshore sistemi" haberini servis etti bile.

LİSTEDE ABD'LİLER YOK MU?

Akla gelen diğer sorulardan biri de, ABD'lilerin bu sızıntıların neresinde durduğu. ICIJ, ilk tespitlere göre, belgelerde ABD merkezli şirketlere sahip 211 kişinin adının geçtiğini açıkladı. Bu 211 kişi, zorunlu olarak ABD vatandaşı olmak zorunda değil. Ancak 2014 yılındaki bir hesaba göre, ABD'de 150 milyar dolarlık vergi geliri offshore hesaplarda buharlaşıyor. Demek ki, ABD'li bazı kişi ve kuruluşların offshore vergi kaçakçılığına ve kara para aklamaya bulaşmaması mümkün değil. Açıklamalardan birisi, sızıntıların zaten ABD'nin düşman kampta gördüğü kesimleri hedef alıyor oluşu. Buna yukarıda değinmiştik.

Diğeri ise, ABD'nin bir tür "yeni İsviçre" haline geldiği iddiası. Geçen Ocak ayında Bloomberg'de yer alan bir habere göre, Rothschild & Co.'dan bir yönetim müdürü, zenginlere vergi kaçırıcıları için tavsiyelerde bulunuyor ve onları işlerini ABD'ye taşımaya çağırıyordu. Bu iş için en uygun eyaletler ise Nevada, Wyoming ve South Dakota'ydı. The Fusion'a konuşan Utah Üniversitesi'nden bir profesör de, ABD'li zenginlerin artık vergi kaçırıcılar için Panama ya da İsviçre gibi offshore bankacılığın yaygın olduğu ülkelere ihtiyaç duymadığına dikkat çekiyordu.

Ancak daha güzeli de var. Belgelerin sızdığı Mossack Fonseca'nın Nevada'da Amerikan offshore şirketleri kuran bir bağlı ortaklığı var! Çok sayıda offshore avukatı, dış bağlantılı yolsuzluk faaliyetlerini gizlemek için ABD'li paravan şirketleri kullanıyor.

■ Erman Çete

KEMAL OKUYAN

“ ERDOĞAN'I ZAYIFLATMAYA DÖNÜK HAMLELERİN SON BİRKAÇ AYDA CİDDİ SONUÇLARA ULAŞTIĞINI GÖRMEK GEREKİYOR. BU HAMLELER ERDOĞAN'I KİŞİSEL İNİŞİYATİFLERİNDEN ARINDIRIP, DAHA KOLAY YÖNETİLEBİLİR HALE GETİRDİĞİ ANDA ERDOĞAN'IN ASIL MAHARETİ ORTADAN KALKIYOR! BU DA BİR BAŞKA KRİZ NEDENİ VE KRİZİN NEREYE EVRİLECEĞİNİ HEP BİRLİKTE GÖRECEĞİZ. ERDOĞAN'I İNDİRMEKLE, ERDOĞAN'I İKTİDARSIZLAŞTIRMAK ARASINDA SONUÇ İTİBARIYLA BİR FARK YOK. ”

Krizi fırsata çevir

Buna bir yönetme krizi denebilir. Birden fazla unsuru olan bir kriz...

Savaşlar her zaman başa beladır. 1905'te Rus Devrimi, Çarlığın Japonya'ya yenilgisi ile başlamıştı. Yine 1917 Ekim Sosyalist Devrimi, Birinci Dünya Savaşı'na yoksul ve cahil Rus köylüsüne yeni topraklar, hatta İstanbul'u vaat ederek giren çürümekte olan bir sistemin bu vaatlerin altında kaldığı bir ortamda gerçekleşmişti. 1974'te Kıbrıs'taki Türk müdahalesi, bu müdahaleyi engelleyemeyen Yunan faşist cuntasının sonunu getirmişti.

Sayırsız örnek verebiliriz. Savaştan galip çıkan bir iktidar nasıl gücünü artırır, tersi de geçerlidir. Kaybeden zayıflar, bazı örneklerde toplumsal meşruiyeti kaybolur.

Erdoğan Suriye'de kaybetti. Hep "ilan edilmemiş bir savaş" deniyor, ama büyük ölçüde ilan edilmişti Suriye seferi. Şam'da namaz kılacaklardı örneğin, "eeyy Esed" in günleri sayılıydı. Olmadı, Suriye'de kaybetti.

Kaybetti çünkü Suriye'de "Müslüman Kardeşler" in toplumsal tabanı sandığından daha zayıf, Esad'ın uluslararası cihada karşı birleştirici bir aktör olarak aldığı destek hayal bile edemeyeceği kadar yüksekti.

Kaybetti çünkü Suriye'de "Alevi Esad" ı tekfirli akımlara devirtme projesine itiraz edecek geniş bir Sünni ve Hıristiyan kesim vardı.

Kaybetti çünkü bölgesel dengeler, Yeni Osmanlı projelerine hayal ettiği kadar uygun değildi; hayaller gerçeklere çarpıp dağıldı.

Kaybetti çünkü Rusya kendi çıkarlarına sahip çıkmaya, Suriye'yi aynı zamanda kendisini vuracak bir "gerici üs" e dönüştürme planlarını bozmaya, enerji kaynakları üzerindeki kavgada ABD'ye daha fazla alan açmamaya karar verdi.

Kaybetti çünkü yüzde 50 diye kodlanan seçmen ona Suriye savaşına daha aktif bir biçimde dahil olmak için ihtiyaç duyduğu desteği vermek yerine istikrar ve huzurun bozulacağı kaygısıyla isteksiz durdu, bu isteksizlik öbür taraftaki yüzde 50 içindeki savaşı istemeyenlerin sesinin daha gür çıkmasını sağladı.

Kuşkusuz Suriye yenilgisi Erdoğan'ı alaşağı etmedi ama onu ülke içindeki operasyonlarında zayıflattığı gibi uluslararası alanda ciddi ölçüde yalnızlaştırdı da.

Peki bu başarısızlık iktidar bloğunu, AKP iktidarını nasıl etkiledi?

Türkiye burjuvazisinin Erdoğan'ın

BURJUVAZİ ERDOĞAN'A ŞİMDİ SİSTEMİN REGÜLATÖRÜ OLMA YETKİSİNİ VERİP VERMEMEYİ TARTIŞIYOR. BU SANILDIĞI KADAR KOLAY ÇÖZÜME BAĞLANACAK BİR SORUN DEĞİL VE ERDOĞAN'IN GÜVEN VE İTİBAR KAYBİNİ HESABA KATACAK OLURSAK, ÖNEMLİ BİR KRİZ BAŞLIĞI.

kamçılacağı bölgesel ihtiraslara kendini kapırdığı dönem yerini daha ihtiyatlı bir dış politika arayışına bıraktı. Libya'da devre dışı kalan sermaye gruplarına başka kanallar açıldı açılmasına ama Suriye, Irak ve Rusya'da alan kaybetme kaygısını hissedenlerin sayısı arttı.

Türkiye'yi Arap dünyasına bir kama gibi sokabileceklerine ve bölgeyi bu şekilde yeniden biçimlendireceklerine inanan Amerikalı şahinlerin hayal kırıklığı, ABD'nin Ortadoğu'da daha sağlamcı ve daha az inisiyatif-yük gerektiren bir tarz geliştirmesi gerektiğini düşünen çevrelerin kızgınlığı ile birleşti.

AKP koalisyonu içinde giderek etkisizleşen güçler, cemaat dahil, beceriksiz ve güvenilmeyen bir aktör olarak Erdoğan'dan rol kapmak için fırsat elde ettiler.

Devamı da var; ABD ile AB arasındaki çelişkiler; NATO-Rusya arasında sürmekte olan çok katmanlı mücadele ve elbette ABD'nin

rmek ve ne yapmalı?

bir türlü istediği gibi bir enstrümana dönüştüremediği Kürt sorunu...
Peki içeride?

PARA-SİYASET-PARA

Erdoğan'ın yükselişi para-siyaset-para ve siyaset-para-siyaset akışı açısından tarihsel ve alçakça bir başarı öyküsüdür. Bu doğrudanlık kayıt dışı para hareketlerinin, kamusal varlıkların yağmalanmasının, emeğin tamamen baskılanmasının önünü açtı ve uluslararası tekellerin sınırsız özgürlük elde etmesi için son derece uygun bir ortam yarattı. Bu ortamda bir değişiklik yok ancak söz konusu doğrudanlık aynı zamanda paylaşım kavgasını da tetikledi. Kapitalizmin işleyiş mantığını bilmeyenler "bütün piyasa oyuncuları kazanıyorsa, herkesin memnun olacağını" düşünürler. Oysa kapitalizmde rekabet, kendisini sürekli yeniden üretir ve

sermaye sınıfının ortak-kolektif çıkarlarını zaman zaman tehdit eden, siyasal sonuçları da olan çatlaklar üretir.

Unutulan bir konu var; Erdoğan söz konusu paylaşım kavgasını regüle eden, düzenleyen tek otorite olmak istiyor. Başka çaresi yok, çünkü para-siyaset-para ve siyaset-pa-

ra-siyaset döngüsünde geri sarılması mümkün olmayan bir rol üstlendi diktatörümüz. Türkiye burjuvazisi kendisine hayat öpücüğü konduktan Erdoğan'a şimdi sistemin regülatörü olma yetkisini verip vermemeyi tartışıyor. Bu sanıldığı kadar kolay çözüme bağlanacak bir sorun değil ve Erdoğan'ın güven ve itibar kaybını hesaba katacak olursak, önemli bir kriz başlığı. "Bitti" denilen cemaatin yeni ittifak girişimlerine kapı aralayan tam da bu ve Erdoğan daha önce sınırsız destek aldığı "yükselen İslamcı sermaye" içinde de artık dirençle karşılaşılıyor.

Daha önce de söyledim, Erdoğan'ın tek gücü, kendisini Erdoğan yapan güçlerin zayıflığı... Sistem her tarafta bir siyasal ve ideolojik kriz yaşıyor, dolayısıyla Türkiye'nin geleceğine ilişkin tutarlı girdiler yapmak için koşullar uygun değil.

Kaotik sürecin önü biraz da bu nedenle açılıyor.

Erdoğan'ı zayıflatmaya dönük hamlelerin son birkaç ayda ciddi sonuçlara ulaştığını görmek gerekiyor. Bu hamleler Erdoğan'ı kişisel inisiyatiflerinden arındırıp, daha kolay yönetilebilir hale getirdiği anda Erdoğan'ın asıl mahareti ortadan kalkıyor! Bu da bir başka kriz nedeni ve krizin nereye evrileceğini hep birlikte göreceğiz. Erdoğan'ı indirmekle, Erdoğan'ı iktidarsızlaştırmak arasında sonuç itibarıyla bir fark yok.

Bütün bunlar bizim açımızdan neye yarar?

Henüz bir devrimci durumdan uzağız Türkiye'de. Ancak bütün devrimlerle ilgili bir kuralı burada hatırlatmak durumundayız: Egemen sınıfın yönetme yeteneğinin azalmadığı, hatta ortadan kalkmadığı bir durumda devrim filan gerçekleşmez.

Egemen sınıfın yönetme yeteneği sadece ezilenlerin direnci ve isyanının ürünü olmaz. Tersine daha fazla geçerlidir; yoksullar egemen sınıf krize girdiği, artık sistem geniş kitlelere bir şey vaat etmemeye başladığı, huzur ve güvenin kaybolduğu, inandırıcılığın yitirildiği noktada hareketlenirler. Egemen sınıfın

yönetme sıkıntısı, iç ve dış dünyada egemenlerin iç çelişkilerinin derinleştiği, çıkar çatışmalarının daha fazla hissedildiği kesitlerde artma eğilimindedir. Böylesi dönemlerde halk hareketlerinin yükselişi bu çelişkileri tetikleyebilir, sistemi paralize edebilir. Bunun, sistemin iç çatlaklarını bir çöküşe izin vermemek için kullanan ve sermaye sınıfından genel bir onay alan faşist bir aktörün kılıç atmasıyla nihayete ermesi mümkündür.

İSTİKRAR OLUR MU?

İşte bu açıdan Türkiye'de bir başka sıkıntı daha vardır. Erdoğan zaten bu hakkı uzun süredir kullanmaya kalkmaktadır ve bu iddiası sorun çözücü değil, sorunu artırıcı bir karakter taşımaktadır. Özeti Erdoğan'ın açık islamo-faşist bir iktidarla sermayeye istikrar sunması imkânsızdır. Deneyebilir denemesine ama karşılığı olmaz.

2013 Haziran Direnişi, sermaye sınıfına da emperyalist merkezlere de Erdoğan'da ısrarın maliyetlerini göstermiştir. Bu kendi başına devrimci bir hareket değildi, ama devrimci bir enerji çıkardı ortaya ve sonrasında herkes o "devrimci enerji"yi boğmak için elinden geleni yaptı. Risk barındırıyordu.

Ancak 2013 hayaleti dolaşmaya devam edecek.

Bu koşullarda

1. Erdoğan karşıtlığında işçi sınıfı ve sol adına rol alınmalı, burada titrek olunmamalı, hijyen alan arayışından kaçınılmalıdır.

2. Erdoğan karşıtlığı, AKP, AKP bloğu ve genel olarak sermaye düzenine dönük bir mücadeleye mümkün olduğu kadar yaklaştırılmalıdır.

3. Sistemin zayıf karnı haline gelen dinselleşmeye karşı güçlü bir aydınlanma kavgası yürütülmeli ve Türkiye'de sermaye sınıfının bu kavgaya gölgesinin düşmesine izin verilmemelidir.

4. Emperyalist merkezlerin ve sermaye sınıfının her tür alternatif üretim girişimine karşı teşhir ve etkili mücadele sürdürülmeli, sol görünümü sermaye operasyonları bozulmalıdır.

5. İşçi sınıfının siyaset alanına örgütlü bir giriş yapması için çok güçlü siyasal, ideolojik ve ÖRGÜTSEL kanallar açılmalıdır.

6. Emek-sermaye çelişkisini unutturma girişimlerine karşı yaratıcı ve ezber bozan karşı hamleler yapılmalıdır.

7. Krizin sosyalist iktidar mücadelesine öngörülme fırsatları açabileceği bilinen devrimci saflardaki reformist ve minimalist psikolojiye karşı mücadele verilmelidir.

'Bu sadece benim kavgam değil'

'EYLEM BÜTÜN EMEKÇİLERİN HAKKI ZATEN, SOSYAL BİR HAK. YASALARIN VERMİŞ OLDUĞU BİR HAK. BUNU KULLANMAYA ÇALIŞIYORUZ. KULLANMAYA ÇALIŞIYORUZ DİYORUM ÇÜNKÜ HERHANGİ BİR SALDIRININ OLMAYACAĞININ GARANTİSİ YOK.'

Istanbul Beşiktaş Belediyesi'nde Alfa-Tek Ltd.Şti.'ye bağlı çalışan temizlik işçileri bir süredir direnişte. Taşeron firmanın yeni sözleşme imzalatılarak maaşlarını düşürmeye çalışmasına karşı çıkan işçilerle, Beşiktaş Belediyesi önünde, oturma eylemi yaptıkları yerde konuştuk.

İşten atılma sebepleriniz nedir, niye buradasınız?

Durum şu; yeni kabul edilen taşeron çalışanları kapsayan yasanın emekçiler açısından çok geniş kapsamlı bir saldırı olduğunu düşünüyoruz. Burada yaşanan da bunun bir parçası. Özellikle genel olarak taşeronların çalıştığı temizlik ve sağlık sektöründe durum böyle.

Mevcut maaşımızın üzerinden talep ettiğimiz yüzde 30 zam yeni sözleşme ile yüzde 10'a düşürüldü. Önce taşeron firmayla görüştük, oradan izahat alamayınca 400 işçi olarak buraya geldik. 1 aylık bir direnişten sonra Belediye Başkanı Murat Hazinedar hiçbir işçi zarar görmeyecek diyerek bize güvence verdi ve işimize geri döndük. Bu 1 aylık süreçte DİSK'e bağlı Genel-İş'te örgütlendik. 350-400 civarı işçi olarak Genel-İş'e üye olduk. Ancak sonrasında bu örgütlenmenin başını çeken 9 arkadaşımızı işten çıkardılar. Bunun üzerine biz de belediye binasının önünde oturma eylemine başladık.

Taşeron firmanın ve belediyenin tutumları nasıldı bu süreçte?

Taşeron firma ve belediye al gülüm ver gülüm, yani işbirliği halindedir. Şimdi ben taşeronda çalışıyorum, ama belediye ile ta-

şeronun yapmış olduğu sözleşme hakkında hiç bir bilgiye sahip değilim. Sözleşmeyi sadece mahkeme yoluyla alma hakkına sahibim, o da verirse. Ben temizlik elemanıyım, çöp kamyonlarındayım. Hafta sonu ne gibi haklarım var; mesai haklarım var mı, bunu bile bilmiyorum. 9 senedir çalışıyorum taşeronda. Zaten belediyeyle taşeron beraber, işbirliği halinde çalışıyorlar. Murat Hazinedar şu anda bizim görüşme talebimizi reddediyor.

Sendikanın buradaki tutumu nasıl?

Hiçbir destek gelmedi. Özellikle örgütlendik, örgütlendiğimiz sendikadan (Genel-İş) hiç kimse gelmedi. Bu süreçte senin çatın altında birleşen işçilerin, bir kurum olarak sana ihtiyaç duyduğu an yanında olmadığın zaman, gelip bunları arkadaşlara nasıl açıklayacaksın? Öyle belediye binasının içine girip de burada direnen işçileri, sıcak odanın içinden izlemeyeceksin. Geleceksin, bizi muhatap alacaksın, almak zorundasın. Ben senin üyenim. 400 arkadaş sende örgütlenmişiz. Bu senin keyfiyetine kalmaz. İşçi örgütlenir ve gelir der ki, gel sendikalaşma sürecimizi başlat. Sen 'kusura bakma bana uymuyor, benim süreçlerim şu anda buna hazır değil, benim başka planlarım var' diyemezsin.

Bundan sonraki planınız nedir? Başlattığınız eylemi ne kadar sürdüreceksiniz?

Eylem bütün emekçilerin hakkı zaten, sosyal bir hak. Yasaların vermiş olduğu bir hak. Bunu kullanmaya çalışıyoruz.

Kullanmaya çalışıyoruz diyorum çünkü herhangi bir saldırının olmayacağını garanti yok. Tamam, yasal hakkımız var, ama engelleme girişiminin olmayacağını garantisini sana devlet vermiyor. Hatta devlet senin bu yasal hakkını kendi eliyle de gasp edebiliyor. Ama bu oturma eylemi sürecimiz devam edecek, hakkımızı alana kadar. Zor olacak, süreç zorlayacak, ama devam edeceğiz. İşten atılan arkadaşlarımızla ilgili hukuki bir mücadele de başlatcağız. Bizi sürekli baltalamaya çalışıyorlar, meşruiyetimizi kırmaya çalışıyorlar. En son bir fetva verdiler, grev caiz değildir diye. İşverenin kârına engel oluyormuşuz biz. Zaten bu parayı ben kazandırmışım patrona. Sabah erken saatlerde herkes uyurken çöpleri ben topladım. Çöp vergisini benim sırtından topluyor, cebinden çıkarıp vermiyor ki. Artık ev alabilmek için kredi çekmemiz gerekiyor. 20 yıl boyunca, ev borcu bitinceye kadar ben bu sistemin kölesi mi olacağım? Borcum var diye bütün haksızlıklara boyun mu eğeceğim? Bu sadece benim kavgam değil, ben buna bir sınıf kavgası gözüyle bakıyorum. O yüzden 6 ay da direnirim, 60 ay da.

Beşiktaş Belediye'sinin emek sömürüsüne dayanan uygulamaları ilk değil. Aynı belediye başkanı çok değil bir ay önce, umre dönüşü belediye işçilerini havalımanına toplayarak kendini alkışlatmıştı. 2014'de ise aynı işçileri vahşice dövdüren Belediye Başkanı da yine Murat Hazinedar'dı.

■ **Gün Yaman**
Muhammed Toprak

'Yakında gafanı gözünü kıracak'

REKLAM ŞİRKETİ CALLA BLACK ÇALIŞANLARININ, PATRONUN EMEKÇİLERİ AŞAĞILAYAN TAVRINA PRİM VERMEMESİ VE BU OLAYIN SES GETİRMESİ HEM KONUNUN YAKICILIĞINI HEM DE BENZER DURUMDAKİ BİRÇOK KİŞİNİN DAYANIŞMAYA İHTİYAÇ DUYDUĞUNU GÖSTERİYOR.

Bu hafta "Plaza Emekçileri Direnişte" sayfasında Calla Black Reklam Ajansı eski çalışanlarının istifa mektubu ve şirketin duvarına asılı bir afiş yayınlandı. Böylelikle reklam sektöründeki emek sömürüsü bir kez daha gündeme geldi.

Calla Black çalışanları önce patronlarının onlara yazdığı mektubu ve mektuba yanıtlarını paylaştı. Çalışanların tepkisini çeken afişte şu ifadeler yer alıyordu:

Sevgili Mesai Arkadaşım;

Beni bu ay çok duygulandırdın... Senin ofise 9:15'ten önce gelmemen, gün içinde geviklerinle işlerini yetiştirmiyor olman, üstüne üstlük saat 18:30 oldumu koşarak çıkman ruhumu okşadı, cebimi doldurdu. Bu yaptığın güzellikleri gönlümün en kıymetli yerinde saklıyor olacağım. Sevgiler; can dostun, mesai arkadaşın.

Henüz bu mektup sana gelmediyse ya sabırlı ya da dikkatli ol. Aslında konu şu: Artık her ay en çok çalışanı en az çalışan arkadaşını ödüllendirecek... Nasıl mı?

9:15'ten sonra ofise gelen, Disiplinli çalışmayan, 18:30'u ipe çeken sevgili mesai arkadaşlarımız, tam aksine daha çok çalışan, zamanında masasında olan, canla başla koşan arkadaşlarımıza sürpriz hediyeler bağışlayacak. :)

Ya kazan ya da kazandır... :)

Calla Black çalışanlarından bazıları daha fazla hakarete maruz kalmamak için ve yaşadıkları olumsuz çalışma koşullarına karşı patronlarına yazdıkları şu satırlarla istifa etti:

"Rahatsız edici, profesyonellikten uzak, aşağılayıcı tavırlarımız sebebiyle işi bırakma kararı aldık. İnsan emeğini hiçe sayan, yöneticilik nedir bilmeyen, yenilen yemeğin, içilen kahvenin dahi hesabının yapıldığı, (hatta yapılamadığı çünkü yemek parası verilmiyor) bir çalışma ortamında, geç bile kalınmış bir hareketti bizim adımıza.

Asgari ücretin altında çalışan bir insanın, şirket için cebinden verdiği yemek parası dahi zorunuza gitmiyor, rahatça uyuyabiliyorsunuz. Daha önce sizlere emeği geçen onlarca insanın arkasından ettiğiniz hakaretleri biz biliyoruz. Çünkü: emek, hak, saygı gibi kavramlar sizin için değersiz. Tanımsız.

Hatta size göre burada çalışan,

hakını alabilmek adına telefonları, mahkeme kağıtları gelen onlarca iş arkadaşımız haksız. Bir tek siz haklısınız. Bunu nasıl başarıyorsunuz? Girişimcilik derslerinde okutulması gereken bir konu...

Neden böyle haber vermeyip de çat diye bı-

raktığımızın sebebine gelince, sizlerle insan gibi konuşmanın işe yaramayacağını ve diğer konuşmayı deneyenler gibi biz de hakkımızı alamayacağımızı biliyorduk.

Mart ayından feragat ettiğimiz alacaklarımızla ofise yüklü miktarda su alınız. Ama önce sucunun borcunu da kapayınız. Adam ofise gelip duruyor. Yakında gafanı gözünü kıracak..."

Plaza emekçileri direnişte sayfasında yayımlanan mektuplardan sonra CallaBlack ajansının önceki çalışanlarının da bir manifesto yayınlayarak istifa ettikleri ortaya çıktı. Patronlarının çalışanlara saygısız tavırlarını, kendilerine yapılan hakaretleri ve öfkelerini paylaştıkları manifestoda, "biz artık yokuz, ancak umarız gelecek olan yeni arkadaşlara en azından saygı duymanızı temenni ediyoruz" diyen çalışanlar, kendilerinin aptal yerine konduğunu, patronların ve yöneticilerin sürekli çalışanların zekaları ile alay ettiğini ayrıca sonsuz ve bitmeyen çalışma saatlerine rağmen hâlâ çalışanların "tembel" olarak nitelendirildiğini söylüyor.

YALNIZ DEĞİLİZ

Plaza Emekçileri Direnişte, sayfasına görüşlerini bildiren reklam sektöründe çalışan bir emekçi sektöre ilişkin şu bilgileri veriyor:

Uzun ve esnek çalışma saatleri reklam sektörü çalışanlarının sorunlarının en başındakilerden biridir. Çalışmalar öncelikle bitmek bilmeyen mesailer ve uzun çalışma saatleri ile başlar. Sizden biraz daha fazla mesai yapmanız istenir. Ardından işi bitirmeniz gerekiyor ya evde çalışmaya devam etmeniz patron için önemlidir. Hâlâ mı yetişmedi bu seferde hakkınız olan hafta sonu tatilinde işe gelmeniz beklenir. Her an yetiştirilmesi gereken acil bir iş çıkabilir bu yüzden telefonunuz hep yakında olmalıdır. Bir bakmışsınız yetişmesi gereken o işi rüyalarınızda dahi görüyorsunuz. Reklam sektöründe patronlar, emekçilerin tüm hayatını satın almışçasına davranıyor. Calla Black eski çalışanları paylaştıkları mektup ve manifestoda, kaldıkları mesailerin üzerine bir de hakarete maruz kaldıklarını dile getirdiler. Bu "modern kölelik" değil de nedir?

Calla Black eski çalışanlarının paylaşımları ile Plaza Ofis Emekçileri olarak yalnız olmadığımızı, bizi birbirimize dahi düşman etmeye çalışan düzende emellerine ulaşamadıklarını ve ulaşamayacaklarını bir kez daha görmüş olduk ve bir kez daha diyoruz ki boyun eğmeyen, direnen işçiler kazanacak.

Sosyalizmsiz dünya ve Karabağ sorunu

SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN ÇÖZÜLÜŞÜNÜN VE SOSYALİZMİN GÜÇ KAYBETMESİNİN ARDINDAN, HALKLARIN BİR ARADA YAŞAMASININ ORTAK ZEMİNİ KAYBOLMUŞ DURUMDA. SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE BİR ARADA YAŞAYABİLEN AZERBAYCAN VE ERMENİSTAN HALKLARI, ÇÖZÜLÜŞÜN ARDINDAN BİRBİRİNE "HÂKİMİYET KURMAK" DIŞINDA BİR ŞEY DÜŞÜNEMEZ HALE GETİRİLDİ.

Azerbaycan ve Ermenistan arasındaki çatışmalar, bir süredir devam eden görüşmelerin ardından yeniden başladı. Çatışmaların başlangıcından dolayı iki taraf karşılıklı olarak birbirini suçlarken, Karabağ sorununun çözümü çatışmaların ardından daha da zorlaştı. Çeşitli yerlerden gelen ateşkes çağrılarına ve ateşkes ilanlarına rağmen çatışmalar sürüyor. Çatışmaların yoğunlaşmasına verilen milliyetçi refleks ise sorunu çözmekten çok uzakta.

DÜNDEN BUGÜNE NE OLDU?

Dağlık-Karabağ bölgesi, Sovyetler Birliği öncesinde hem Ermenistan hem de Azerbaycan tarafından üzerinde hak iddia edilen bir bölgeydi. Sovyetler Birliği'nin kurulmasıyla, Azerbaycan içerisinde kalan bölgeye özerk oblast statüsü verildi. Sovyetler Birliği'nin çözülüşüne kadar sorun yaşanmayan Karabağ bölgesi, çözülüş süreciyle birlikte yeniden tartışılmaya başlandı. Sovyetler Birliği bölgeyi Azerbaycan'a vermeye çalışırken, çoğunluğu Ermeni olan Karabağ halkı, Sovyet hukuku içerisinde bağımsızlık yollarını zorlamaya başladı. Ancak Birleşmiş Milletler, Sovyetler Birliği'nin çözülüşünün ardından Dağlık-Karabağ Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını tanımadı ve bölgenin Azerbaycan'a ait olduğunu duyurdu. Bunun ardından yaşanan savaş 1994 yılında ateşkes ile sona erdi ve fiili olarak Dağlık-Karabağ Cumhuriyeti'nin varlığıyla sonuçlandı.

1994'ün ardından kimi düşük yoğunluklu sınır çatışmaları yaşansa da, hiçbiri geçtiğimiz günlerde başlayan çatışmalar kadar sert değildi. Ermeni kaynakları, 1 Nisan gecesinden itibaren Azerbaycan'ın Dağlık-Karabağ bölgesine karşı saldırıya geçtiğini öne sürerken, olayın ardından 12 yaşında bir çocuğun öldüğünü duyurdu. Azerbaycan kaynaklarıysa ilk saldırının 2 Nisan sabahı Ermenistan tarafından gerçekleştirildiğini ve sınıra yakın yerdeki sivililerin öldürüldüğünü öne sürdü. Azerbaycan ordusu bu saldırılara karşı harekete geçildiğini açıklarken, karşılıklı olarak ağır silahlar da kullanılmaya başlandı. Ermenistan Savunma Bakanlığı sözcüsü Artsrun Hovhannisyan, Azerbaycan ordusunun kara operasyonu yapmakta olduğunu ve uçak, tank ve havan toplarıyla Dağlık-Karabağ'a girmeye çalıştığını söyledi. İran, ABD ve Rusya başta olmak üzere pek çok ülkeden çatışmaları durdurma çağrıları geldi. Türkiye ise Azerbaycan'ın "sonuna kadar arkasında" olduğunu açıkladı ve Rusya tarafından taraf tutmak ve çatışmaların sürmesine sebep olmakla eleştirildi. Ermenistan da Türkiye'nin Azerbaycan'ı çatışmaya teşvik ettiğini duyurdu. Azerbaycan, 3 Nisan tarihinde tek tarafı olarak ateşkes ilan etse de, çatışmalar sürmeye devam etti. 4 Nisan'da Azerbaycan'a ait İsrail yapımı bir insansız hava aracı, Dağlık-Karabağ'a gitmekte olan Ermeni gönüllüleri taşıyan bir otobüsü vurdu ve 5 kişiyi öldürdü. Son olarak 5 Nisan'da karşılıklı olarak

duyurulan ateşkes de başarısız oldu. 6 Nisan'a gelindiğinde RIA Novosti, Ermenistan'ın ateşkesin ilk 24 saatinde 115 ihlal yaptığını duyurdu.

SOVYETLERİN ARDINDAN

Çatışmalarla birlikte verilen tepkiler milliyetçi reflekslerin ötesine geçemedi. Bir yandan "ateşkes istediğini" öne süren Azerbaycan ve Ermenistan, diğer yandan da "yenilmediğini" göstermek için yüzlerce "düşman askeri" öldürdüğüne dair açıklamalarda bulundu. Karşılıklı görüşmelerin sonuçlanamaması ve sürekli olarak çatışmalara dönüşmesinin arkasında da milliyetçi refleksin sürekli bu şekilde beslenmesinin yattığı söylenebilir. Sovyetler Birliği'nin çözülüşünün ve sosyalizmin güç kaybetmesinin ardından, halkların bir arada yaşamasının ortak zemini kaybolmuş durumda. Sovyetler Birliği'nde bir arada yaşayabilen Azerbaycan ve Ermenistan halkları ise, çözülüşün ardından birbirine "hâkimiyet kurmak" dışında bir şey düşünemez hale getiriliyor. Bu durum da meseleye çözüm getirmediği gibi Azeri-Ermeni çatışmasından çıkar sağlamaya çalışan odaklar dışında kimsenin işine yaramıyor. dürecekler.

■ Tulga Buğra Işık

*Türkiye'nin komünist partisi
çağırıyor*

Yeni yoldaşlarımızla

**Karanlığa
meydan
okuyoruz**

17 Nisan 2016 Pazar 15.00

Bostancı Gösteri Merkezi

iletisim@kp.org.tr kp.org.tr kpninsesi kpninsesi

KOMÜNİST PARTİ

ABD'nin amacı 'üzüm yemek'

BREZİLYA'DA İŞÇİ PARTİSİ'NİN DÜZEN İÇİ BİR SOSYAL DEMOKRAT PARTİ OLARAK YOLSUZLUĞA BULAŞMIŞ OLMASI HAYRET VERİCİ DEĞİL, FAKAT OPERASYONU YÖNETEN ABD VE BREZİLYA SERMAYESİNİN "TEMİZ TOPLUM" ARANIŞI İÇİNDE OLMADIĞINI HERKES BİLİYOR.

Brezilya'da iktidardaki İşçi Partisi'ni (PT) düşürmeye dönük ABD'nin de içinde olduğu bir operasyon yürüyor. Türkiye'de önce Ergenekon Davası'nda rejim değişikliğini, sonra ise Erdoğan'ın siyaset dışı bırakılmasını amaçlayan süreçlerde gördüğümüz gibi kuvvetli savcı/yargıç ikilisi ve yönlendirici gücü olan medya bu operasyonda büyük rol oynuyor.

Yolsuzluk suçlamaları ile eski devlet başkanı Lula gözaltına alındı, bunun üzerine Lula dokunulmazlık sağlamak için Rousseff tarafından hükümet sekreteri olarak atandı. Ancak bu da karşı tarafın yargı üzerinden gelen hamleleri ile karşılandı. Bir yandan da her iki taraftan yüzbinlerce insan sokak eylemleri yapıyor.

İşçi Partisi'nin düzen içi bir sosyal demokrat parti olarak yolsuzluklara bulaşmış olması hayret verici değil, fakat operasyonu yöneten ABD ve Brezilya sermayesinin "temiz toplum" aranişisi içinde olmadığını herkes biliyor.

BREZİLYA'DA İŞÇİ PARTİSİ DÖNEMİ

2002'de Luiz Inácio Lula da Silva başkan seçildi. Yoksul bir ailenin çocuğu

olan Lula, metal işçileri sendikası başkanlığı yapmış, büyük çaplı grevler örgütlemiş, tutuklanmış, 86'da hazırlanan sivil anayasada aktif görev almış, 89 seçimlerine katılmış ve seçimleri kaybetmiş bir siyasetçiydi. 2002 yılındaki seçim kampanyasında işçi imajını değiştirerek ilk defa takım elbise giydi. Brezilya'nın dış borçlarını ödememesi gerektiğine yönelik taleplerini vurgulamaktan vazgeçti. Bunun yerine açlık ve yoksullukla mücadele ve daha iyi eğitim olanaklarını vurgulamaya ve sermaye çevreleriyle güven ilişkisi geliştirmeye başladı. Bunu IMF'nin güvenini kazanması izledi.

Devraldığı IMF programını ve borç ödemelerini sürdürdüğünü açıkladı. Böylelikle ülkedeki sermaye çevrelerinin de desteğini aldı. Bu desteğin karşılığını da seçim sonrası başta merkez bankası olmak üzere tarım, sanayi gibi bakanlıklara sermaye temsilcilerini atayarak ödedi.

Lula'nın halefi olan Dilma Rousseff de aynı çizgide devam ediyor. O da tıpkı Lula gibi devrimci bir geçmişe sahip. 2013'te yaşanan protesto eylemlerini desteklediğini açıklamış fakat halkın taleplerinin çok küçük bir kısmına yanıt

vermişti. Öte yandan yoksullar ve işçi sınıfı için aile yardımlarını genişletti ve bu şekilde 13 milyon aileye ulaşmayı başardı. 2003'ten bu yana işsizlik %12'den %5'e indi ve Lula artan sosyal harcamaların finansmanını burjuvazinin vergilerini artırarak sağladı.

Gelişmelerle ilgili Brezilya'daki iki komünist partinin farklı sonuçlara ulaşan iki değerlendirmesi şu şekilde:

Brezilya Komünist Partisi (PCB) Ulusal Siyasi Komisyonu'nun 21 Mart 2016 tarihli açıklaması

Brezilya kurumsal ve siyasi krizi, hükümetin artan kırılganlığıyla ve burjuvazinin önemli bir kesiminin başkanın görevden alınması kampına geçmesiyle giderek derinleşiyor. Burjuvazinin hegemonik kesiminin anayasayı ihlal edip amaçlarına ulaşmak için haberleri manipüle ederek kendi koyduğu kural ve yasaları ihlal ettiği demokratik hukuk devleti denen sistemin kirliliği tartışması ile karşı karşıyayız. Egemen sınıfların ikiye bölünmüşlüğü, görevden alma kampanyasına yolsuzluğa bulaştığı için çoktan hapiste olması gereken Eduardo Cunha'nın öncülük etmesiyle iyice belirgin bir hal almıştır.

Brezilya'daki iki komünist parti, PCB ve Pcdob'nin kısa tarihi

1922'de kurulan Brezilya Komünist Partisi (PCB), kuruluşundan birkaç ay sonra yeraltına iner. 1927'de sekiz aylık bir legalite dönemi geçiren Parti, 1935'te Luis Carlos Prestes önderliğinde başarısız bir ayaklanma başlatır. 1945'teki yasallık süreci ise 1947 yeniden yeraltına geçişle sonlanır.

Troçkistlerin 1920'lerdeki kopuşlarının ardından, 1956'daki SBKP 20. Kongresi sonrası PCB'de yeni bir ayrışma süreci başlar. Kruşçev çizgisinin benimsenmesine karşı çıkanlar ayrılıp 1962'de Pcdob'yi kurar.

1960'ların başında kısa bir yasallık dönemi geçiren PCB, 1964'te diktatörlüğün gelmesiyle yeniden uzun bir yeraltına inme sürecine girer. 1970'lerde kadrolarının önemli bir bölümü ya hapse girer ya da öldürülür. PCB, işçi hareketinin

kontrolünü de bu dönemde kaybetmeye başlar.

1979 affıyla birlikte yurtdışındaki kadrolar ve üyeler ülkeye döner. Ancak parti içindeki tartışmalar Luis Carlos Prestes'in öncülüğünde bir grubun partiden ayrılmasına yol açar. 1985'te diktatörlüğün sona ermesiyle hem PCB hem de PCdoB yasallaşır.

PCB, 1960'lardan itibaren güttüğü siyasete (Demokratik Cephe) uygun olarak demokratik geçiş hükümetlerini destekler.

PCdoB ise 1960'ların ortasından itibaren Çin Komünist Partisi'ne yaklaşır ve başarısız olacak bir gerilla mücadelesi başlatır. 1978 sonrasında PCdoB, ÇKP'den uzaklaşıp Arnavutluk Emek Partisi çizgisine geçer ve bu eğilimini 1990'ların başına kadar korur. PCdoB 1990'lardan itibaren

eski eğilimlerini terk ederek uluslararası arenada dünya komünist hareketine yaklaşır.

PCB içindeki son büyük kriz Doğu Avrupa'da kapitalizmin restorasyonu süreciyle başlar. Marksizm-leninizmden kopuşu savunan çoğunluk, 1992'de partiyi feshedip Sosyalist Halk Partisi'ni kurarken, Oscar Niemeyer önderliğindeki azınlık PCB'yi yeniden kurar. 1992'den önceki yılların özelleştirisini veren yeni önderlik, Parti'yi aşamacı çizgiden sosyalist devrimci çizgiye çeker. Ancak PCB bu süreçte üyelerinin büyük kısmını kaybeder. 1998 ve 2002'deki devlet başkanlığı seçimlerinde Lula da Silva'yı destekleyen PCB, sonraki dönemde PT'ye olan desteğini çekerken, PCdoB ise tüm bu süreçte PT hükümetlerini desteklemeye devam eder.

Hükümeti yıkmak isteyen hükümetten daha da muhafazakâr olan kesimler, İşçi Partisi (PT)'nin sendikacılar ve sosyal aktivistlerden oluşan tabanıyla çelişmemek için kademeli olarak uyguladığı programı hızlandırmak istemektedirler. Bunlar, uluslararası sermayeye bağlı eski finans oligarşisi, sanayi, ticaret ve hizmet sektörü oligopolları, tarım ürünü tacirleri ile PT hükümetinin sınıf uzlaşmacılığı politikası sayesinde servetine servet katanlardan oluşmaktadır.

Küresel ekonomik krizin ve onun Brezilya'daki etkileri sonucunda PT'nin kitleleri pasifize etmeye devam etmesinin mümkün olmaması, burjuvazi PT'yi dışarıda bırakarak "safkan" bir hükümet kurmaya yöneltti. Ancak bu tespit bizi, sağın saldırılarına maruz kalmış olsa bile eylemlerin öncesinde diktatörlük zamanındaki Ulusal Güvenlik Yasası'na benzeyen Antiterörizm Yasası'na sığınarak toplumsal hareketleri kovuşturup kriminalize etmeyi amaçlayan hükümet ile dayanışmaya sürüklemeyi.

Sağın bu saldırısının baş sorumlusu, tüm bu süreçte sınıf uzlaşmacılığı siyaseti yürütmesinin yanı sıra sendika ve toplumsal hareketlerin liderlerini yanına çekerek kitleleri pasifize eden İşçi Partisi'nin kendisidir. Şu an gerçekleşenler, PT'nin 13 yılı aşkın süren hükümeti boyunca gerçekleştirdiği siyasal tercihlerin bir sonucudur. Şunu unutmamalı ki, burjuvazi çıkarlarına uygun olarak kurumlara müdahale edebilecek yeterli mekanizmalara sahip olmayı sürdürdü. Bu sebeple, açıkçası şu anda yaşananlar demokrasiye karşı bir darbe değil, ama kapitalizmin yönetilmesi için PT'ye ihtiyacı olmayan burjuvazinin bir manevrasındır. Biz başından itibaren bu görevden alma sürecinin karşısında olduk, çünkü biliyoruz ki sonuç ne olursa olsun işçilerin aleyhine olacaktır. Ayrıca uyarıyoruz ki, kendi liderleri de yolsuzluğa bulaşmış olan egemen sınıflar, başkanın görevden alınması siyasal sorununu bir an önce çözüp ardından da kendi yöneticilerine yapılan suçlamaları ortadan kaldırmak

için görevden alma sürecini hızlandırmaktadırlar.

Zaman, sosyalist kamptaki tüm güçlerin ve partilerin, sınıf sendikacılığının, şehirdeki, kırdaki ve çevreci toplumsal hareketlerin, antikapitalist kolektiflerin, ve adil ve eşitlikçi bir toplumu arzulayıp bunun için mücadele eden herkesin bu ağır konjonktür karşısında büyük bir mücadele cephesi oluşturmak üzere yeniden örgütlenmesine başlama zamanıdır. Ülkeyi yeni bir yöne sokmak üzere, sermayenin saldırısına muhalefeti ileriye taşımak amacıyla işçiler için sol bir alternatif üretecek, tüm bu mücadeleleri istisnasız hepsinin katılımıyla birleştirecek bir siyasal program inşa edilmelidir.

Brezilya'nın Komünist Partisi (PCdoB) uluslararası ilişkiler sekreteri Jose Reinaldo Carvalho ile İstanbul'da 21 Şubat tarihinde yapılan söyleşiden

Brezilya, ülkenin sol güçleri ve merkez solundan oluşan koalisyonun öncülüğünü yapmış olan, bir önceki başkan Lula'nın seçildiği 2003 seçimlerinden bu yana tarihsel bir dönemden geçmekte.

Fotoğraflar Emrah Kartal: 18 Mart 2016'da İşçi Partisi ve Lula yanlılarının Fortaleza şehrinde "Darbeye Hayır De" yürüyüşünden

O zamandan bu yana ülke egemenliğini korumak, halkın çıkarlarını yüceltmek ve demokrasiyi derinleştirmek için bir dizi siyasi, ekonomik ve sosyal değişimler gerçekleştiriliyor.

Brezilya'da yaşanan bu süreç Latin Amerika'nın diğer ülkelerinde yaşanan süreçler ile hemen hemen aynı noktaya tekabül eder. Biliyorsunuz ki Chavez'in devlet başkanı seçildiği 1998 yılından bu yana gerçekleşen birçok seçimin galibi sol ya da merkez soldan devlet başkanları oldu; Uruguay, Brezilya, Ekvator, Arjantin, Şili, Bolivya, Nikaragua, El Salvador ve tabii ki Venezuela. Paraguay'da ise hükümet bir darbe ile düşürüldü. Emperyalist güçler ve ulusal kapitalizm, ülkedeki siyasi istikrarsızlığı provoke etmek adına bu süreçten yararlanmaya çalışıyor.

Böyle bir düzlemde, PCdoB'nin en önemli görevi tüm bu saldırıyı durdurmaktır. Çünkü bu saldırılar bir darbenin habercisidir. Fakat gerçekleştirmeyi düşündükleri darbe alışlagelen darbelere farklı olarak, anayasal ve yargısal bir darbe olacaktır, aynı Paraguay'da ve Venezuela'da olduğu gibi.

Bunun dışında PCdoB gerçek dönüşümler için yani yapısal değişimler için mücadele saflarını sıklaştırmalı. Çünkü tüm bu olan biten hükümetimizin eksik ve zayıf bıraktığı siyasetten bağımsız değil. Bu eksiklerden bir tanesi henüz gerekli yapısal reformların gerçekleştirilmemiş olması, yapılan dönüşümlerin derinleştirilmemesi. Eğer ilerici güçlerin ve toplumsal hareketin temsilcisi olan mevcut hükümet gerekli reformları gerçekleştirmezse, hükümeti sadece sağın planladığı darbelere karşı savunmak yeterli olamaz. Dolayısıyla hükümeti darbelere karşı savunabilmek için, gerekli darbeleri yapması adına baskı uygulamalıyız. Tarım reformu yapılmalı, kentsel dönüşümler gerçekleştirilmeli, dünya emperyalizmi ve Avrupa Birliği'nin temel neo liberal politikalarına karşı ulusal ekonomi savunulmalı.

■ Merve Uzuner, Erhan Nalçacı

Anadolu Medeniyetleri Müzesi Örnek bir müze gezisinde aydınlanma sıçramaları

SEÇTİĞİMİZ MÜZE ANKARA'DA BULUNAN, CUMHURİYET'İN İLK ARKEOLOJİ MÜZELERİNDEN ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİ. MARKSİST BİR REHBERLİKLE MÜZEYİ GEZEN BİR GRUBUN YAŞAMASI MÜMKÜN OLAN BAŞLICA KAVRAMSAL SIÇRAMALARDAN BAHSEDECEĞİZ.

Gericiliğin tezgâhından geçmek sadece imam hatiplerde okumak, tarikat yurtlarında kalmak anlamına gelmiyor; Milli Eğitim Bakanlığı'nın bütün müfredatı tarihin çarpıtılmış, eksiltilmiş bir yorumuna dayanıyor. Ayrıca postmodernizm, bütünlük algısını parçalaması ve yaşam tarzını yüzeyselleştirmesi ile gericiliğin başlıca dayanağını oluşturuyor.

Oysa herkesin insanlığın geçmişindeki aydınlanma hamlelerini kendi yaşamlarında yakalamaya ve sindirmeye hakkı vardır. Aksi takdirde yaşam fakirleşir, insanlar içinde yüzdükleri okyanusun farkında olmayan balıklara dönüşürler.

Boyun Eğme'nin bir önceki sayısında "Müzeleri gericiliğe karşı nasıl kullanabiliriz?" diye sormuştuk. Bu sayıda ise örnek olarak seçilmiş bir müzede, gericilik tezgâhında aydınlanma hamlelerini kaçırılmış bir kişinin bunu nasıl telafi edebileceğini gözden geçireceğiz.

Seçtiğimiz müze Ankara'da bulunan, Cumhuriyet'in ilk arkeoloji müzelerinden Anadolu Medeniyetleri Müzesi. Bu kadar kısa bir yazıda, paleolitik dönemden (yontma taş devri) demir devrinin başına kadar Anadolu tarihinin sergilendiği bu müzenin içerdiği olağanüstü zenginliğe değinmek mümkün değil. Bu nedenle sadece marksist bir rehberlikle müzeyi gezen bir grubun yaşaması mümkün olan başlıca kavramsal sıçramalardan bahsedeceğiz.

Birinci sıçrama: İnsanlığın uzun bir evrimsel geçmişi vardır

Gericilik/yüzeysellik tezgâhından geçenlerin çoğu için insanlığın uzun bir geçmişi bulunmaz. Öyle ya, amaçlanmış ve yaratılmış bir öznenin uzun bir geçmişi gereksinimi yoktur.

Müzenin Anadolu paleolitik dönemi

Çatalhöyük; sokakların olmadığı, sırt sırta yapılmış girişlerin damda olduğu evleriyle bin yıldan fazla eşitlikçi bir yaşama tanıklık etti.

mine ilişkin ilk bölümünde ziyaretçiyi bir sürpriz beklemektedir. Anadolu'da en eski insan kültürü için verilen tarihi ziyaretçinin algılaması için yardımcı olmanız gerekir. Bu bol sıfırlı rakam yavaş yavaş kafada şekillenir, 1 milyon yıl. Tabii ki insanlığın geçmişi çok daha eskidir, bu rakam ilk toplumların göçle Anadolu'ya gelişlerini yansıtır.

Fakat ziyaretçiyi bir sürpriz daha beklemektedir, ilk göçen insan toplumları bugünkü insan türünden değildir. Bölümün başlangıcında gördüğümüz taş aletler başka bir insan türüne, Homo erectusa aittir. Biyolojik evrimin içinde insanın oluşumu kısa bir süreç de olsa, insanın evriminin birçok türe yayılan görece uzun bir tarihi vardır.

Müzeyi görmeye başlamadan önce ziyaretçilere müzede takip edeceğimiz kategorileri açıklamanın çok yararı olur. Bunlardan biri toplumların doğayı dönüştürmek üzere geliştirdikleri aletlerdir. Buradan üretici güçler kavramına ulaşacağız.

Bir diğer kategori ise, verili üretici güçlerin üzerinde yükselen üretim ilişkileri hakkında bize ipucu verecek objelerdir. Özellikle toplumsal ilişkilerin eşitliğe dayanıp dayanmadığını anlamak için iki unsura dikkat edeceğiz.

Bunlardan biri o toplumun bir artı ürüne, yani gündelik olarak karınlarını doyuracak besinden fazlasını üretecek bir emek üretkenliğine sahip olup olmadıklarıdır. Bunu müzede farklı dönemlerde üretilmiş toprak kapların iç hacimlerini ölçerek anlamaya çalışacağız. Tarım devriminden sonra ürünler ambarlarda biriktirilmeye başlansa da, Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde kap büyüklüğü ile artı ürün arasında bir ilişki kurulabilmektedir.

İkincisi, aynı toplumun insanları arasında yaşayış, tüketim ve iktidar

İkinci sıçrama: Toplum tarihinin ezici çoğunluğunda insanın doğasından kaynaklandığı iddia edilen sömürü, bencillik ve savaşlar değil; eşitlik, mertlik ve dostluk bulunur

Müze'de toprak kaplar üzerinden artı ürününün büyüklüğü ve sömürüye dayalı üretim ilişkileri incelemesi a) Neolitik dönemin giderek büyüyen toprak kapları, b) Devasa boyutlarda bir toprak kap, c) Hatuşaş tapınaklarındaki binlerce ve her biri 1.750 litre ürün depolayabilen kaplarından sağlam kalan birkaçı.

Panama belgelerinin temizlik gibi bir derdi yok

Özgür Şen

Panama'da yerleşik bir hukuk şirketi olan ve şahıs veya şirketlerin off-shore yani ülke dışında, kendilerine vergi ve gizlilik avantajı sağlayacak yerlerdeki faaliyetlerini yönlendiren ve bu faaliyetlere danışmanlık yapan Mossack Fonseca'ya ait kayıtların sızdırılması, Batı'nın ikiyüzlülüğünün ve utanmazlığının başka bir göstergesi oldu.

Siyasi faaliyetleriyle tanınan spekülör Soros'un desteklediği bir gazeteciler topluluğu tarafından servis edilen belgelerin, filtreden geçirilerek parça parça sunulması pek çok soru işareti yaratmıştı. Topluluk önce bu belgelerin düzenlenip anlaşılır hale getirilerek kamuya açılacağını iddia etti. Ama sonrasında yaptıkları açıklama başka bir yöne işaret ediyordu: Belgelerin tamamı açıklanmayacaktı, çünkü bu belgelerden bazıları birtakım şahısların özel hayatları hakkında bilgiler içeriyordu.

Peki Esad'ın uzaktan akrabası veya Putin'in çocukluk arkadaşları söz konusu olduğunda özel hayatları koruma hassasiyeti neden hatırlanmıyordu? Aynı şekilde, bu hassasiyetin gözetilmediği örneklerin tamamına yakınının Batı dünyası ile bir şekilde problemleri olan veya geçmişte problemler yaşamış ülkelere ait olması rastlantı mıydı?

Bunlara rastlantı demek tıpkı Putin'in veya diğerlerinin süttan çıkmış ak kaşık olduklarını düşünmek gibi saflık olur. Ancak daha büyük saflık; yozlaşmayı veya çürümeyi yalnızca Batı dünyasının rakiplerinin problemi olarak görmek...

Tam tersine asıl yozlaşma ve çürümenin kaynağı orası. Açıklanan belgelerin tamamında Batılı banka ve firmaların işin içinde olduğu ve büyük paralar kazandığı görülüyor. Putin'in çocukluk arkadaşının servetinin peşine düşenler, bu süreçte başrolü oynayan banka ve firmaları görmezden geliyorlar örneğin.

Bütün bu işlemlerin uluslararası kapitalizmin işleyişinin bir parçası olduğunu ve yasal olduğunu ise herkes unutmuyor. Yüzlerce ABD firmasının bu tür işlemleri zaten yaptığını ve düzenli vergi kaçırdığını bizzat ABD başkanı Obama söylüyor. Erdoğan ailesi başta olmak üzere Türkiyeli zenginlerin, Avrupa'daki yüzlerce tekelin yurtdışında kurdukları paravan şirketler ve bunların faaliyetleri gizli değil, bu bilgilere ulaşılabilir.

Bu kadar büyük paralar kazanılıyorsa, sistem ağır bir şekilde finansallaşmışsa ve dolayısıyla bu finansallaşma tarafından yönlendiriliyorsa, tüm bunlar kaçınılmaz.

Kimsenin temel problemi çözmek gibi bir niyeti yok elbette. Putin'in ve hatta Esad'ın dünyanın her yerinde yükselen imajlarına darbe vurmak için yapıldığı açık olan bu operasyonun dünyayı daha iyi bir yer yapmak gibi bir amacı olmadığı gibi belli ki sistemi yeniden yapılandırmak bir hedefi de var.

ABD'nin bir süredir dünyadaki finansal akışa bir disiplin getirmek için uğraştığı biliniyor. ABD, tüm dünyadaki sermaye akışını denetlemeye çalışırken bir taşla iki kuş vurmaya çalışıyor ve hem rakiplerinin finansal işlemlerine müdahil oluyor, hem de akışı ülkesine yönlendirmeye gayret ediyor. Obama yönetimi bir yandan eksik vergilendirmeden şikayet ederken bir yandan da Wyoming ve Nevada eyaletlerini Panama veya benzerlerinden çok daha donanımlı vergi cennetleri haline getirmek için yasal düzenlemeler yapıyor. Pek çok şirket varlığını ve işlemlerini yeni vergi ve off-shore operasyonlar cenneti olarak ABD'ye transfer ediyor. Panama belgeleri temizlik yapmıyor, küçük ülkelerdeki operasyonlara darbe vururken, büyük patronun önünü açıyor.

Gerçekten temizlik mi yapmak isteniyor? O halde yalnızca zenginlerin paralarını nereden nereye, nasıl transfer edip nerede tutacaklarıyla değil, bu parayı nasıl kazandıkları sorusuyla da ilgilenelim.

Bunun için de tekellerin tüm faaliyetlerini mercek altına alalım. Panama belgelerini sızdıran "gazeteci" arkadaşlar, var mısınız bu işe?

farklılıklarının bulunup bulunmadığıdır. Bunu ise verili bir zaman diliminde bir topluluğa ait evlerin eşit olup olmadığı, farklı şekilde döşenip döşenmediğinden anlamaya çalışacağız. Ayrıca üretilen figürinler, resimler ve kabartmalarda insanların bazılarının ayrıcalıklı olarak gösterilip gösterilmediğini inceleyeceğiz. Mezarlar arasındaki eşitsizlikler de çok önemli ipuçları verecek. Yazı Anadolu'ya geldikten sonra yazılı metinler bize üretim ilişkilerini yoruma gerek kalmadan anlatmaya başlayacak.

Böyle bakınca bütün paleolitik dönem boyunca aletlerin çeşit ve incelik olarak geliştiği çok güzel izlenir, ancak hemen hiç toprak kap bulunmaz. Paleolitik dönem boyunca üretici güçler gelişmiş, üretim ilişkilerinde sığıracı bazı gelişmeler yaşanmış, ama bunlar hep eşitlik içinde gerçekleşmiştir. Eşitsizliğin dayandığı zemin üretim araçlarının özel mülkiyeti ve sömürüdür, her ikisine de paleolitik dönem boyunca yer yoktur.

Müzenin bütün zenginliği ile sunduğu kültür, tarım devrimi sonrası neolitik döneme aittir. Çatalhöyük'ten çıkarılan olağanüstü güzellikteki arkeolojik bulgular, Türkiye'de ve dünyada Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde sergilenmektedir. Bu bulgular Çumra'da, hemen yanı başımızda, bin yıldan fazla bir zaman diliminde eşitlik içinde yaşamış bir yerleşime işaret etmektedir. Çatalhöyük'te günümüzden 9 bin yıl kadar önce başlayıp aralıksız 1400 yıl süren yaşam, kesitsel olarak 3.000 ila 8.000 arasında insan tarafından paylaşılmıştır.

Aralarında sokakların olmadığı, sırt sırta yaslanmış kerpiç tuğlalı evler arasında büyüklük ve dekorasyon farkı bulunmamaktadır. Duvar resimleri ve pişmiş topraktan figürinler bir erke işaret etmezler.

Sadece Çatalhöyük bile insanın doğasında kötülük, bencillik ve saldırganlık olduğu tezini çürütmektedir.

Üçüncü Sıçrama: Devlet sonsuzdan gelip sonsuza gitmez, sömürü ve eşitsizliklerin ürünüdür

Anadolu maden devrine doğru yönelen kaplar büyür, kalkolitik dönemde yerleşim yerlerinin etrafının duvarla çevrildiği, evlerin birbirinden uzaklaştığı ve eşitliğin bozulduğu fark edilir. Toprakların kabile içinde nasıl bölüştürüldüğünü bilmek kolay değil, fakat daha yüksek emek verimiyle yapılan üretim bazı aileleri zenginleştirirken bazılarını yoksullaştırmıştır. Günümüzden 5 bin yıl kadar önce, tunç devrine girilirken artık sınıflar, iktidar ve egemen sınıfın devleti tanımlanır hale gelmiştir. Soylu sınıfın üyeleri zengin ölü hediyeleri ile gömülmede, zanaatkarlar ve tüccarlar bu sınıfın emrinde çalışmaktadır. Köylü sınıf ise artı ürününü değişik mekanizmalarla soylu sınıfa aktarmaktadır. Devlet bu düzeni koruyan ve sürdüren mekanizmanın adıdır. Tunç çağının Hatti şehir devletlerinde askerler, rahipler, zanaatkarlar, tüccarlar bu mekanizmanın ürettiği bir işbölümünün sonucudur.

Dördüncü sıçrama: Din devlete ve sömürüye eşlik eder

Çatalhöyük reyonlarında bizi çok ünlü ve pişmiş topraktan bir heykelcik bekler; her iki tarafta leoparları ile doğum yapan bir kadın tahtına kurulmuştur. Hemen damgayı yer: Anatanrıça.

Oysa, bunun gibi çok sayıda kadın heykelciğinin dinle alakası bulunmamaktadır, bu bir bereket sihridir. Muhtemelen sihirli düşünce boyunca, kadının üreme yeteneği ile tarım döngüleri arasında ilişki kurulmuştur. Bu figürinler bir tapınma ayinine işaret edecek şekilde bulunmamıştır.

Müzedeki Göbeklitepe bulguları sergilenmektedir. Taş üstüne oyulmuş hayvan şekli kabartmaları da bir dine değil, o zamanki toplumun doğaya bütün toplum adına etki etme isteğine işaret etmektedir. İçinde belki daha sonra dine dönüşecek fenomenin bazı nüvelerini barındırır, ama en az bunun kadar bilimi ve estetiği de nüve olarak barındırır ve bu eylemlerin sonuçları toplumun bir kesiminin zararına değildir.

Göbeklitepe'den 7 bin yıl sonra devletle birlikte, doğaya etki etme, açıklama gücü, din olarak bir sınıfın tekeline girmiş ve köylülerin artı ürününe el koymanın başlıca aracı haline gelmiştir. Tunç çağında tapınaklar artı ürünün depolandığı silolara benzer. Tapınaklardaki toprak kapların boyutu 1.750 litreye ulaşmıştır.

Hitit panteonunun bin tanrılı dini ise siyasete dayanır. Beyliklerin birliğini sağlama sürecinde imparatorluk merkezi, beyliklerin tanrı ve tanrıçalarını alıp bir hiyerarşi içinde sunmuştur.

Beşinci sıçrama: Kadının toplumsal eşitsizliği bir kader değil, son 6 bin yılın ürünüdür

Anadolu'nun eski çağları boyunca kadının konumundaki değişiklik özellikle farklı malzemelerden yapılmış heykellere yansır. Neolitik dönemde herhangi bir erki değil, ama eşitliği yansıtan kadın heykelcikleri, zamanla şekil değiştirir; adeta kadının eşit olduğu dönem unutturulmaya çalışılır; sonra ise tunç çağında bu heykelcikler yerlerini büyük boyutlarda egemenliği temsil eden erkek heykellerine bırakır.

Müzedeki sergilenen malzeme, komün hukukunun nasıl parçalandığını, özel mülkiyetin egemen hale geldiğini ve artı ürünün nasıl erkeğin eline geçtiğini çok iyi anlatır.

Müzenin biricik eserlerinden ve soylulara ait evlilik hediyesi olan İnançık Vazosu, kadının konumunun ve bugün hâlâ kadın cinayetlerine konu olan namus meselesinin özel mülkiyetin mirası ile ilgili olduğunu anlatır bize.

■ Erhan Nalçacı

Konuyla ilgili bazı videolar:

<http://goo.gl/xUCQv3>
<https://goo.gl/G60wRM>
<http://goo.gl/QF2pOF>
<https://goo.gl/8dDp49>
<https://goo.gl/sWFr6x>

“Dikkat edersiniz basın veya internet yoluyla işlenen hakaret, tehdit, terörü ve terör örgütlerini övme gibi suçlar Avrupa’da veya başka ülkelerde düşünce ve ifade hürriyetiyle ilgili görülmez. Tüm dünyada bu tür suçlar tamamen adli bir vaka olarak değerlendirilir ve ona göre cezası verilir.”

Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanı

5 NİSAN 2016

KOMÜNİSTLERİN YANITIDIR:

KATILYORUZ: SUÇ VARSA CEZASI OLMALI!

Erdoğan, bazı “suçların” düşünce ve ifade hürriyetiyle ilgili görülmemesi gerektiğini söyledi!

Biz de “suçlar” konusunda benzer şekilde düşünüyoruz, cezasız kalmamalı!

Her suç, niteliğine, ağırlığına, insanlara ve topluma verdiği zarara oranlı bir biçimde cezalandırılmalı.

Mesela, bir maden kazasında eşini, çocuğunu kaybetmiş insanlara hakaretler eşliğinde sille tokat saldıran bir kişi, kim olursa, kimin koruması olursa olsun cezalandırılmalı.

Bir komşu ülkede gizli ve karanlık yollarla savaş kışkırtıcılığı yapanlar, meclis kararı olmadan, yasaların gerektirdiği açıklık ve onay sağlanmadan başka ülkelerdeki saldırgan grupları silahlandırılanlar cezalandırılmalı.

Tabii burada bir acayıklık var: Cumhurbaşkanı, hakaret, tehdit ve teröre destek fiillerini hep birlikte “suç” çuvalına dolduruveriyor.

Erdoğan bunu hep yapıyor. Erdoğan’a karşı olan her şey onun için bir.

Aslında şimdiye kadar bir savcının “Erdoğan’a karşı çıkanlar terör örgütü” dosyası hazırlamamış olması şaşırtıcı.

Sadede gelelim: Erdoğan işlediği suçların, insanlık

suçlarının cezasını çekmek istemiyor. Yargılanmak istemiyor. Ve daha baştan bu nedenle eleştirilmek istemiyor!

Yurттаşların onurunu, şerefini korumak üzere düzenlenmiş yasa maddeleri var. Bunlar “hakaret” suçunu tanımlıyor, düzenliyor.

“Cumhurbaşkanı’na hakaret” suçu ayrıca düzenleniyor ve aslında bu anayasaya aykırı. AKP döneminde bu maddeye “Adalet Bakanlığı izni” gibi gariplikler de ekleniyor.

Ve şimdi bu madde kullanılarak Erdoğan eleştiriden korunuyor, suçlamalardan korunuyor, cezadan korunuyor!

Erdoğan ve yandaşları her gün ağız dolusu küfürlerle hakaret ediyorlar. Sorun yok.

Ve Erdoğan’ın avukatları, devletin savcılarını her gün “Cumhurbaşkanı’na hakaret” davaları üzerinde çalışıyor.

Çelişki yok, çünkü iki farklı madde. Vatandaşa hakaret etmekle, Cumhurbaşkanı’na hakaret etmek ayrı suçlar.

Bu hukuksuzluk ise topluca aslında tek bir şeye yarıyor: Yüzbinlerce insanın kanına giren bir insanlık düşmanı sadece yargı dokunulmazlığı değil, şahsa özel eleştirilmezlik kalkanını giyiveriyor.

iletisim@kp.org.tr

www.kp.org.tr

/kpninsesi

KOMÜNİST PARTİ